216
JUN 29 1953
New York Public Library 470 Fifth Ave.

VIENYBĖ

LXVII M. 26 N. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. • 1953 M. BIRŽELIO (JUNE) 26 D. • KAINA 10c.

DABAR

Egiptas — respublika
Prilipo liepto galą
Tai... nepasikartos
Pasitarimai Romoje

JUOZAS TYSLIAVA

Egiptas, sfinksų ir piramidžių šalis, šiomis dienomis paskelbta respublika.

Berods, Egiptas yra vienintelė šalis, kur yra karalių kapinynas.

Kitais žodžiais tariant, penkių tūkstančių metų laikotarpyje Nilo upės slėnį yra valdžiusi karalių minia...

Tik didieji faraonai, kaip Cheopsas ir kiti, dar prie savo gyvos galvos, pasistatydino milžiniškus geometrinės figūros antkapius vadinamus piramidėmis.

Žodžiu, seniausia monarchija pasaulyje pagaliau tapo respublika.

Reikia tikėtis, kad generolas Naguib Egiptui bus tuo, kuo Turkijai buvo Kemal Paša.

***

Sukilimas anapus geležinės uždangos yra labai skaudus dieglys Kremliaus pašonėje.

Ir žiauriausias satrapas pagaliau prilipa liepto galą?

Kruvini sukilimai Rytų Vokietijoje, Čekoslovakijoje ir kitose satelitinėse valstybėse rodo — ką?

Tai rodo, kad bolševikų propaganda apie laimingą gyvenimą anapus geležinės uždangos yra muilo burbulas.

Nenuostabu, kad Kremliaus viešpačiai, besirūpindami savo kailio likimu, prašnekėjo apie taiką.

Kai velnias negali griešyti, jis ima filosofuoti.

***

Antanas A. Olis, kuris buvo lietuvių sąskrydžio Washingtone spiritus movens, teisingai pasakė:

"Tai... niekados nepasikartos".

Nėra abejonės, kad Amerikos lietuviai, trokšdami savo tėvų kraštui laisvės, dar daug kartų lankysis Washingtone.

Bet tai, kas įvyko praeitą savaitgalį sostinėje, iš tikrųjų, niekados nepasikartos.

Kaip pavienio žmogaus, taip ir visuomenės gyvenime esti momentų, kurių neįmanoma pakartoti.

Anot Sandaros, "nepaisant kas ką sakytų, bet ši demonstracija Washingtone išeis lietuviams į gerą".

***

Tiesa, lietuvių sąskrydis Washingtone vyko dainos, muzikos, meno ir kultūros ženkle.

Sąmoningai buvo vengiama vadinamo paralelizmo, kurio taip bijo Amerikos Lietuvių Tarybos vadai, ypač jos pirmininkas su sekretorium.

Bet štai, to sąskrydžio metu, St. Mattews katedroje įvyksta pamaldos, ir prelatas Cartwrighe, vietoj pamokslo, pasako politinę kalbą...

Ir tai buvo vienintelė politinė kalba sąskrydžio metu.

Bet tai buvo naudinga kalba Lietuvai, jos bylai.

***

O tuo tarpu mūsų korespondentas iš Romos rašo:

"Į Romą atvyko Vliko pirmininkas prel. M. Krupavičius ir Vykr. Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas kalbėtis su Diplomatijos Šefu S. Lozoraičiu. Vliko pirmininkas ir Diplomatijos Šefas laikas nuo laiko susitinka ir aptaria einamus klausimus. Toks susitikimas turėjo įvykti balandžio mėnesio gale Paryžiuje, kur Dipl. Šefas buvo nuvykęs, bet Vliko pirmininkas dėl staigios ligos neatvažiavo. Deja, dėl to susidarė kaikurių nelengvai pataisomų keblumų".

Toliau korespondentas praneša, kad, ryšium su tais pasitarimais, iš Muncheno atvyko ir pulk. K. Grinius, Amerikos Balso bendradarbis.

ROSENBERGAI BŪTŲ GALĖJĘ IŠVENGTI MIRTIES BAUSMĖS

Atominės energijos šnipai, Julius ir Ethel Rosenbergai, galėjo išvengti mirties bausmės. Vyriausias prokuroras buvo davęs įgaliojimus bausmę sulaikyti, jei Rosenbergai pasisakys, kad jie nori padėti išaiškinti kitus išdavikus. Rosenbergai pasirinko elektros kėdę.

Rosenbergai buvo pasodinti į elektros kėdę penktadienio vakare. Į mirties kamerą juos lydėjo rabinas, kalėjimo kapelionas, skaitydamas 32 psalmę: "Viešpats yra geriausias ganytojas, jis veda prie tyliųjų vandenų..."

Pirmas žengė Julius. Tris kartus buvo paleista 2,000 voltų elektros srovė.

Egzekucija, kurioje dalyvavo kalėjimo vadovybė, teismo atstovai, gydytojai ir 3 korespondentai, buvo baigta prieš šabui prasidedant.

Abu šnipai į elektros kėdę ėjo drąsiai. Ethel pabučiavo ją lydėjusią moterį.

Šeštadienį kūnai, suguldyti dviejuose mediniuose karstuose, papuošti JAV vėliavomis, buvo atiduoti giminėms. (Kūnai buvo pašarvoti vienoje Brooklyno koplyčioje). Prie karstų stovėjo garbės sargyba. Tūkstančiai lankė koplyčią. T. Jackobs pareiškė, kad šiems "žmonijos ir taikos kovotojams" bus pastatytas paminklas.

Rosenbergai paliko du vaikus, 10 ir 6 metų amžiaus. Vyresnysis apie tėvų mirtį sužinojo iš televizijos.

Paryžiuje, Romoje, Kopenhagoje ir Tel Aviv įvyko demonstracijos prieš JAV pasiuntinybes.

Rosenbergų byla iždui kainavo 160,000 dolerių.

Romoje, prie istorinės Konstantino arkos, kasmet įvyksta tradicinės Kryžiaus procesijos.

SAHAROJE RASTI DIDELI GAMTOS TURTAI

Jau seniai buvo spėliojama, kad po 2,500 mylių ilgumo ir 1,800 mylių platumo tyrlaukiais slepiasi dideli gamtos turtai, rūdos ir naftos ežerai. Amerikiečių, anglų ir prancūzų kapitalų pagalba įvairiose Saharos vietose, kur anksčiau buvo tik oazes, dabar steigiami įmonių centrai.

Palei Atlaso kalnus, skiriančius Saharą nuo Vidužemio jūros, įvairiose vietovėse daromi gręžimai. Teritorija, kuri lygi Prancūzijai, jau atiduota naftos kompanijų koncesijoms. Šios kompanijos tiki, kad Saharos naftos produkcija gali būti gausesnė už Rytų Azijos šaltinius.

Moroko pietuose rasti anglių sluogsniai ir manoma, kad jų ten yra apie 20 mil. tonų. Taip pat rasti švino, cinko, vario, mangano ir geležies rūdos sluoksniai. Šiuos metalus netrukus žada pradėti kasti anglų-kanadiečių kompanija.

Amerikiečių ir prancūzų kompanija ruošiasi pradėti kasti varį, rastą apie 180 mylių nuo Vidužemio jūros pakraščių. Mokslininkų apskaičiavimu, čia vario galės iškasti apie 200,000 tonų.

Saharos valdytojai prancūzai nė nenumanė, kokius turtus jie valdo. Dabar, kai paaiškėjo tų turtų paslaptys, prancūzai jaudinasi ir džiaugiasi.

Prieš porą metų atrodė, kad Belgijos Kongo metalų atradimai padarys šią šalį viena turtingiausių Afrikoje. Atrodė, kad uranijaus ir molibdeno monopolis priklauso tik belgų kolonijai. Dabar, atrodo, kad Saharos tyrlaukiai gali aprūpinti visą pasaulį visomis reikiamomis medžiagomis.

Trys dainuojančios seserys, De Castro, iš Kubos šiuo metu gastroliuoja New Yorke.

ARGENTINOJE ŽUVO ANTANAS KUČINSKAS

Argentinos Lietuvių Balsas praneša, kad Buenos Aires priemiestyje, Sarandi, traukinys mirtinai sužeidė Antaną Kučinską, buvusį 1905 Didžiojo Vilniaus seimo dalyvį.

A. Kučinskas buvo politinis imigrantas, atbėgęs į Argentiną 1905 m. ir Parera miestelyje buvo įkūręs medžio apdirbimo įmonę. Velionis visą gyvenimą domėjosi Lietuvos reikalais.

• Pekino laikraščiai prisipažino, kad Kinijai gresia badas, nes šių metų derlius siekia vos 10% normalaus derliaus.

APLINK PASAULĮ

• Birželio 18 d. Jugoslavijoje, netoli Zagrebo, nukrito Sovietų lėktuvas. Lakūnas išsigelbėjo parašiutu. Sąjungininkai net du kartus prašė Tito leisti apžiūrėti lėktuvą, bet jis atsisakė.

• Gen. Bradley prašė senato užsienių komisijos nesumažinti užsieniui teikiamų sumų. Ta proga jis pareiškė, kad Sovietai atominių bombų pasigamina vis daugiau ir kad turi didelį skaičių lėktuvų toms bomboms išvežioti.

• Die Neue Zeitung apie Italijos rinkimus sako: Laimėjo Đe Gasperi, bet jo pergalė niekam neneša džiaugsmo, demokratus ji nuteikia melancholiškai".

• Jugoslavijos prezidentas Tito sako, kad jis sutikęs pasikeisti diplomatais su Sovietų Sąjunga, bet, girdi, tik pikta propaganda gandusi sugalvoti, kad jis pulsiąs į Kremliaus glėbį.

• New Yorko uosto krovėjai, laimėjo pakėlimą nuo 2 iki 6 c. valandai, pasirašė sutartį ir baigė streiką.

• Prezidento Eisenhowerio pasiūlymą, specialiu įstatymu įsileisti 240,000 imigrantų iš Europos, remia imigracinės organizacijos ir tiki, kad jis kongreso bus priimtas.

• Vokietijos kancleris dr. Adenaueris kreipėsi į JAV, Anglijos ir Prancūzijos įgaliotinius, prašydamas padėti apginti pagrindines žmogaus teises, kurios dabar mindžiojamos Rytų Vokietijoje.

• Buvęs prezidentas Trumanas, birželio 21 d. aplankė Washingtoną. Žurnalistams už klausus, ar jis lankysis Baltuosiuose Rūmuose, jis atsakė: "Prezidentas labai užimtas ir jis negali priimti kiekvieną paprastą pilietį, atsilankiusį Washingtone".

• Rytų Vokietijos miestuose darbininkų riaušės tebesitęsia. Vien Berlyne jau daugiau kaip 20,000 areštuotų. Mokyklos paverstos kalėjimais. "Riaušės pasibaigs, jei sąjungininkai nebesiųs daugiau provokatorių", — pareiškė rusų pareigūnas.

• Herlitze netoli Lenkijos, buvo išauktas lenkų tankų dalinys, demonstrantams malšinti. Lenkų karininkas, kuris vadovavo šiam daliniui, pareiškė, kad lenkai nešaudys į vokiečius darbininkus. Toks pareiškimas susilaukė ovacijų. Lenkų dalinys buvo pakeistas rusų daliniu.

• Paryžiuje vyksta tarptautinis veteranų suvažiavimas, kuriame dalyvauja 16,000 delegatų iš 20 valstybių.

Birželio 22 d. apie šimtas kinų belaisvių, kurie atsisako grįžti į komunistų Kiniją, taip pat pabėgo iš stovyklų.

• Buvęs SS genrolas Steineris ragina vakarų Vokietiją greičiau įsijungti į Vakarų bloką. Jis taip pat vokiečius ragina stoti į Europos kariuomenę.

• Birželio 21 d. anglų prekybos delegacija iš 16 asmenų pasiekė Pekiną.

• Vakarų Berlyne iškilmingai palaidoti sukilime žuvę darbininkai. Laidotuvėse dalyvavo daugiau kaip 50,000 žmonių. Specialiai atvykęs kancleris Adenaueris pasakė kalbą.

• Lenkų laivo Batory kapitonas Cwiklinsky atsisakė grįžti į Lenkiją. Tuo laivu pabėgo Eisleris.

• Danų vyriausybė pasirašė su Sovietais sutartį ir pažadėjo iki spalio mėn. pabaigos pristatyti 6,000 tonų sviesto.

LIETUVIŲ DIENA WASHINGTONE

Istorines iškilmes surengusią Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą pasveikino prezidentas Eisenhoweris ir kiti. Sąskrydžiui pagerbti, viršum Kapitolijaus buvo iškelta Amerikos vėliava.

JONAS VALAITIS,
Specialus Vienybės korespondentas

WASHINGTON, D. C. — Birželio 20 ir 21 Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos surengtas sąskrydis Lietuvos valstybės ir Mindaugo karūnacijos 700 metų sukakčiai paminėti buvo pilna ta žodžio prasme "Lietuvių Diena Washingtone".

Birželio 20 d. Hotel Mayflower įvyko iškilmingas ALTS posėdis, kuriam pirmininkavo A. Lapinskas, sąjungos pirmininkas. Kalbėjo ministeris P. Žadeikis, Juozas Bačiūnas, Juozas Ginkus, Bruno Kalvaitis, dr. M. J. Colney, adv. A. Šalna, dr. M. J. Vinikas ir L. Vanagaitienė.

Tarp sveikinimų, buvo skaityta prezidento Eisenhowerio, ministerio Lozoraičio, vyskupo V. Brizgio, konsulų, Jono Budrio, dr. P. Daužvardžio, dr. J. Bielskio, ir kitų sveikinimai.

Susisirinkimas baigtas, čiurlionio ansambliui giedant "Lietuviais esame mes gimę".

Sąskrydžio metu Hotel Statler salėje vyko lietuvių meno paroda, kuriai vadovavo Vytautas Jonynas. Parodoje buvo išstatyti paveikslai šių dailininkų: Aleksandravičiaus, Galdiko, Viesulo, Žoromskio, Pautieniaus, Lapės. Užbalytės, Merker-Vitkauskaitės, skulptoriaus Košubos, architekto Muloko ir dr. Gimbutienės poistorinis skyrius. Parodą aplankė tūkstančiai kitataučių ir nemažiau, kaip tūkstantis lietuvių.

Sekmadienį St. Mattews katedroje prelatas John K. Cartwright atnašavo pamaldas, skirtas Lietuvos istorinei sukakčiai paminėti. Katedrojo čiurlionio ansamblis giedojo "Pulkim ant kelių" ir kitas lietuviškas giesmes. Pamaldų metu prelatas pasakė labai įdomų pamokslą, pašvęstą Lietuvai, kovojančiai už laisvę.

Beje, šeštadienį po pietų sąskrydžio dalyviai aštuoniais autobusais lankė sostinę ir Arlingtono kapus, kur Gold Star motinos, O. Biežienė ir p-nia Styles už Lietuvos laisvę žuvusio lt. Harris kapą papuošė vainiku. Ceremonijose dalyvavo ir kariuomenės garbės sargyba. Šia proga dr. S. Biežis pasakė įdomią kalbą.

Sekmadienį po pietų Lietuvos Pasiuntinybės rūmuose įvyko sąskrydžio dalyvių priėmimas. Ministeris Žadeikis ir jo šeima priėmė apie 500 svečių. Susirinkusieji ministeriui Žadeikiui sugiedojo "Ilgiausių metų."

Pats didžiausias sąskrydžio įvykis — bankietas šeštadienio vakare Hotel Statler presidential Ballroom. Bankiete dalyvavo apie 300 lietuvių iš 15 valstybių. Amerikiečių, kongresmenų bei senatorių ir kitų žymių asmenų, buvo net iš 35 valstybių. Taip pat dalyvavo visa eilė pasiuntinių, ambasadorių bei diplomatų.

Bankietui vadovavo Antanas A. Olis. Vyriausias bankieto kalbėtojas buvo gen. Wedemeyer, sąskrydžio komiteto pirmininkas. Jis pareiškė, kad Amerika užsienio politikoje yra padariusi stambių klaidų, ta proga primindamas, kad prezidentas Eisenhoweris einąs kitu keliu. Anot jo, Amerika norinti realiai padėti tautoms, kovojančioms už savo laisvę.

Muzikos bei dainų programą bankiete atliko čiurlionio ansamblis, National Symphony orkestras, pianistas A. Kuprevičius, solistė V. Jonuškaitė dirigentas Jeronimas Kačinskas ir kiti.

Sekmadienio vakare toje pačioje salėje įvyko atrasis sąskrydžio koncertas, kurio programą atliko čiurlionėčiai, solistė V. Jonuškaitė ir pianistas A. Kuprevičius. Šios programos metu ALTS pirmininkui A. Lapinskui kongresmenas Sheen iš Illinois įteikė vėliavą, kuri Lietuvai ir lietuviams pagerbti buvo iškelta viršum Kapitolijaus. Šis įvykis salėje sukėlė entuziazmą, ir iš dalyvių krūtinių spontaniškai išsiveržė Lietuvos ir Amerikos himnai.

Tai ne svečias iš kitos planetos. Tai Esseno (Vokietijoje) gaisrininkas bando naujai išrastus nedegamus drabužius

ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS

Komunistų valdomose šalyse vyksta neramumai. Neperseniai laikraščių puslapiai mirgėjo nuo žinių apie Čekoslovakijos darbininkų riaušes dėl naujos kronos įvedimo. Mat, už naują kroną turėjo atiduoti nuo 5 iki 50 senųjų kronų.

Darbininkai draskė Stalino ir Zapotockio paveikslus, daužė įmonių mašinas ir kai kur iškėlė Amerikos vėliavas. Šis darbininkų sukilimas baigėsi areštais ir kalėjimais.

Birželio 16 d. Rytų Berlyno statybininkai išėjo į gatves demonstruoti prieš darbo normos 10% pakėlimą. Prie jų prisijungė kiti darbininkai ir demonstracijose dalyvavo šimtai tūkstančių žmonių. Riaušes malšinti atskubėjo Sovietų šarvuotos divizijos ir tankai. Yra užmuštų ir sužeistų.

Sovietai tuojau įvedė karo stovį ir paskelbė: kas pasirodys gatvėje po 9 val. v., bus be įspėjimo nušautas.

Radijo stotys ragina darbininkus mesti etreikus ir grįžti į darbą. Areštai vis daugėja. Darbininkų streiko banga persimetė ir į kitus Rytų Vokietijos miestus. Sovietų kariuomenė įvedė karo stovį Brandenbutg, Chemnitz, Halle, Dresden, Leipcig, Rostock, Erfurt, Potsdam, Warnemuende, Henningsdorf, Magdeburg, Cottbus.

Komunistai be jokio teismo sušaudė Willy Goettling, sakydami, kad jis buvęs Vakarų agentas ir riaušių organizatorius. Jie apkaltino Vakarų sąjungininkus, kaip riaušių rengėjus, bet į sąjungininkų protestą nieko neatsakė.

Jieškomų streiko organizatorių darbininkai neišduoda. Nemažai teks nukentėti ir "saviesiems", nenumačiusiems šio streiko.

Sovietai sustiprino sienų apsaugą, todėl patekti į Vakarus dabar yra sunkiau. Tūkstančiai darbininkų areštuota. Nežinia, kaip pateko atgal artistas V. Kalkovskis, kuris prieš mėnesį buvo atbėgęs į Vakarus. Jis skelbia, kad amerikiečių karininkai jį ir dar 89 žmones apmokę, kaip kelti riaušes...

Birželio 29 d. Vienoje buvo gautos žinios, kad Budapesto plieno fabrikuose, kur dirba apie 20,000 darbininkų, taip pat prasidėjo streikas. Apie 600 darbininkų jau esą areštuoti.

PRIE AUDRŪNO RAUDONOS ŠVIESOS

JONAS UŽDAVINYS
Los Angeles, Calif.

Birželio 5 d. Vienybėje tilpusio straipsnio — Stabtelėjimai prie Raudonos Šviesos — autoriui p. Audrūnui, kuriuo jis puola ALT Los Angeles skyrių už pastūmėjimą prof. M. Biržiškos "ubagauti" jo 70 metų amžiaus sukakties proga, kaip tuo laiku tarybos skyriui ir minėjimo komisijai vadovavęs, gindamas šios kolonijos geros valios lietuvių vardą, noriu štai ką pasakyti:

Pono Audrūno nepažįstu, rašant lietuviškai spaudai ar aukojant Lietuvos vadavimo bei šalpos reikalams nepastebėjau. Peržiūrėjęs tų gerasirdžių lietuvių sąrašus, kurie nupirko Biržiškai bent kasdieninės duonos kepalėlį, jo 70 metų sukakties proga, irgi nepastebėjau. O gal, kaip sako, nenorėjęs sukaktuvininko "paženminti", todėl užtrenkęs jam duris ant nosies.

Prieš "išstumiant Biržišką ubagauti" Los Angeles skyrius rašė laiškus ALTui ir BALFui Biržiškos reikalu, bet nei iš vieno, nei iš kito teigiamo atsakymo negavo ir skyrius dėl to nerado reikalo pulti centrus, nei prašyti kitus juos pulti. Asmeniškai galvojau, kad gerai, jog Taryba nemaišo Lietuvos vadavimo su šalpos reikalais. Pagaliau ir Tarybos kasoj turimi keli centai ne iš valstybės iždo, ne nauji, bet aptrinti ir suubagauti iš tų pačiu laisvame pasaulyje gyvenančiu lietuviu patriotu, kurie ir prof. Biržiškos neužmiršo.

Dabar dėl BALFo. Pakabinę kate už uodegos vėliau lupame su botkočiu, kad ji žiūrkių negaudo. Pirma juk reikia BALFui duoti, o vėliau iš jo prašyti. Nepastebėjau, kad p. Audrūnas būtų panaudojęs sovo lietuvišką širdį ir miklią plunksną, raginant papildyti BALFo pustuščią kasą, iš kurios ir jis pats, gal ir neperdaug, bet visgi gavo. Tai ir buvo tie patys suubagauti ir purvinais Washingtono ir Lincolno veidais pinigai. Jų nesigėdino Audrūnas ir nereikalavo, kad būtų išmuilinti, išprausti ir per Vokietijos kanclerį ar Prancūzijos premjerą jam įteikti. BALFo kasoj yra tiek pinigų, kurių vos užtenka tremtyje pasilikusiems mūsų nelaimingiems broliams silkės galvai ir aspirinams. O kas gi kaltas dėl to? — Tai vis tas mūsų mokėjimas rašyti, bet nežinojimas ką rašyti! JAV padaugėjo dešimtimis tūkstančių lietuvių ir tiek pat išbraukėme iš šelpiamųjų sąrašų, tai nėra painus uždavinys, kad jį reikėtų man pačiam spręsti, kodėl BALFo kasa tuščia.

Jei Biržiškos ir kitų lietuvių tautos veteranų panašios šalpos formos klausimas būtų keltas, sakysiu, Lietuvoje, pateisinama, galėtumėm šaudyti iš kanuolių Švietimo Ministeriją ar kitas valdiškas įstaigas (dar padėčiau sviedinį įkišti!), gi šiandieną nereikia užmiršti to fakto, kad visi gyvename tomis pačiomis teisėmis — ne mūsų žemė, nei dangus — todėl taikinti karinę drausmę geraširdės Amerikos lietuviškos visuomenės centrams ar jos skyriams tikrai ne vietoje. Jieškodami "kultūringų" šalpai formų, seniau bądu numarinsime.

Apie paminklus, tuos šaltus akmenis, nei kalbėti nenoriu. Mes norime sveiko ir šilto Biržiškos! Paminklai tūkstančių reikalauna, o kasdieninė duona labai pigi — keli centai.

Laikas būtų atsisakyti nuo tų didybės manijų ir klaidinimų mūsų visuomenės. Apgriovę bendrą šalpos darbą, nepastokime bent to takelio, kuriuo pasiekia duonos plutą Biržišką.

Kalbant apie Bendruomenę, neužmirškime, jog ji vos naujagimio gyvybės žymes terodo. Netaip jau greitai galima bus prieiti ir prie šalpos klausimo. Jis užsitęs ilgiau, nei Korėjos derybos. Vienintelis būdas liko mūsų brangiems kultūrininkams sušelpti, tai įsteigiant atskirą jų šelpimui fondą. Nepasisekus tam, su apgailestavimu, teks steigti Los Angelėj gyvenančiam prof. Biržiškai.

Ponas Audrūnas turėjo teisės reikšti Biržiškai viešą užuojautą, jei Los Angeles skyrius būtų nieko nedaręs. Jei Biržiška ir verkė, tai verkė ne dėl aukų rinkimo formos, bet džiaugsmo ašaromis, kad jo numylėtos tautos sūnūs ir dukros, išblaškyti kartaus likimo po platųjį pasaulį, kad ir kančios ir sielvarto skraiste gaubiami, neužmiršo jo.

Skyrius pagerbė Biržišką ir tuo minėjimu labai daug pasitarnavo bendriems lietuviškiems reikalams ir net daugiau, nei kiti, kurie pareikalavo daugiau išlaidų ir laiko.

Tikrai turėčiau lietuviškos garbės ir malonumo pasveikinti p. Audrūną, jei jis savo metus pavėluotu, paskutiniuoju straipsniu būtų susirūpinęs ir priminęs visuomenei apie besiartinančias lietuvių tautos patriarcho prof. Biržiškos 50 metų kultūros darbo sukaktuves.

NEW YORKO ŠOKĖJAI LANKĖSI WORCESTERY

New Yorko Lietuvių Tautinių Šokių grupė, vadovaujama J. Matulaitienės, birželio 6 d. buvo pakviesta Worcesterio lietuvių dalyvauti jų ruošiamame koncerte. New Yorko šokėjai buvo vaišingai priimti Worcesterio jaunimo, o per koncertą entuziastiškai sutikti publikos.

Koncerte buvo pašokta šeši šokiai: Jonkelis, Kepurinė, Žiogeliai, Rugeliai, Suktinis (šokių pynia) ir Vakaruškos.

Sekmadienį, pasilinksminę gražiame Maironio parke, šokėjai grįžo namo. **J. P.**

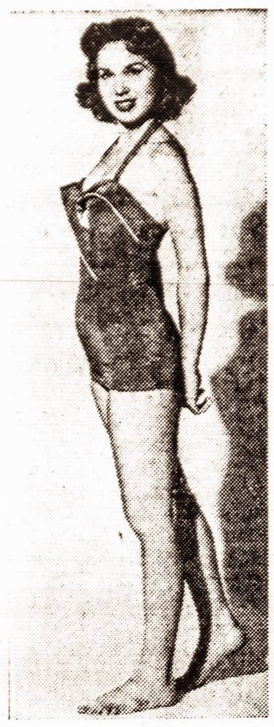

Laurie Dawn iš Nevelle Falls, N. Y. laimėjo geriausios 1953 metų plaukikės rekordą.

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ REFORMATŲ SINODAS

Nepriklausomybės metais lietuviai ev. reformatai suvažiuodavo iš visos Lietuvos į savo metinius suvažiavimus — Sinodus, kurie įprastai įvykdavo per Joninės Biržuose. Po visų karo ir mūsų tautos nelaimių dalis ev. reformatų atsidūrusi laisvajame pasaulyje vėl tęsia savo senąsias tradicijas.

Šiais metai yra šaukiamas VI Sinodas tremtyje, kuris įvyks Chicagoje, Salem Ev. Reformatų bažnyčios salėje, 6824 So. Emerald Ave.

Sinodas savo posėdžius pradės birželio 27 d. 5 val. po pietu ir baigs sekančią dieną vakare.

Sinodo metu Kolegija padarys apyskaitą iš savo nuveiktų darbų, bus tariamasi ev. reformatus liečiančiais klausimais ir aptariamas tolimesnis veikimas. Birželio 28 d. bus laikomos pamaldos su šv. komunija ir konfirmuojami nauji nariai.

Posėdžiuose dalyvauja kunigai, kuratoriai, parapijų atstovai ir svečiai. Sinodo metu visi dalyviai bus pavaišinti pietumis ir vakariene. Laukiama atvykstant atstovų bei svečių ne tik iš artimų Chicagos apylinkių, bet ir iš rytinių valstybių bei Kanados.

Veiklus BALF skyrius

BAIFo 55 skyrius Cleveland, Ohio, išrinko valdybą

Viktorą Amsiejų, Povilą Mikši, Paulių Makarską, Liną Staškūną ir Joną Balbotą. Pirmininku yra Viktoras Amsiejus, kuris daugelį metų sekmingai vadovauja skyriui.

Į revizijos komisiją išrinkti: S. Laniauskas, Juozas Sadauskas ir Feliksas Navickas.

Prieš Velykas 55 skyrius šalpai sukėlė $411.30 kuriais daugiausia buvo sušelpti Austrijoje gyveną lietuviai ir kurie savo laiškais Clevelando lietuviams reiškia šiltus padėkos žodžius.

Gegužės mėn. skyrius atsiuntė į Balfo centrą 400 svarų rūbų. Visi tie rūbai jau išsiųsti į Vokietiją. Ypatingai vertingą dovaną suteikė Brazis Bros. siuvykla, padovanojusi nemažai naujų paltų ir švarkų, kurie ypatingai reikalingi tremtiniams.

Balfo 55 skyrius toliau tęsia šalpos darbą.

Susituokė

AMSTERDAM, N. Y. Aną sekmadienio popietį šv. Kazimiero bažnyčioje susituokė žinomų vietos lietuvių duktė Kručaitė, 11 Eagle St., su Walter F. Serbenta iš Bridgeport, Conn. Santuokos aktą atliko kun. Balčius.

Altorius buvo papuoštas gėlėmis. Muzikas J. Olšauskas grojo vestuvių maršą ir kitus rinktinius kūrinius. Giedojo solistė Konstancija Žygelytė ir parapijos choras.

Vestuvių pulką sudarė Nellie Znamierowski, Regina Rimkiūtė, Kristina Kazilaitė ir k.

Medaus mėnesiui, jaunavedžiai išvyko į Bermudą.

Abu jaunieji yra išėję aukštąsias mokyklas. Walter F. Serbenta yra tarnavęs 5 metus armijoje ir dabar lanko Notre Dame universitetą.

Grįžę iš vestuvinės kelionės, jaunieji gyvens 2001 Woodrow Rd., South Bend, Ind.

A. L.

Jau išėjo iš spaudos. Gaunama leidykloje ir pas spaudos platintojus.

STEPAS ZOBARSKAS

AUŠRELĖ

ELEMENTORIUS

PATRIA

Post Office Box 1291
STAMFORD, CONN.
Kaina $2.25

Kurie norite įsigyti vasarnamį ar ūkį ir sveikam kalnų ore ilgiau gyventi prie upelio ar ežerėlio arčiausiai Adirondacks kalnų, kreipkitės į namams pirkti bei parduoti, dokumentus sudaryti bei apdrausti.

M. Kerbelio ir sūnaus įstaigą,
183 EAST MAIN ST., AMSTERDAM, N. Y. Tel. 1656

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
Bridgeport, Conn.
TEL.: 3-4696

HOTEL GRUSH
RESTORANAS ir BARAS
ADAM GRUSH, Savininkas
Iš kitų miestų atvykę tautiečiai visada gali gauti patogius ir nebrangius kambarius.
200 North Broad St., Philadelphia, Pa.
LOcust 7-9274

PHILADELPHIA, PA.
MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto
PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

HOLLYWOOD INN & HALL
ELZBIETA RUDAUSKIENĖ,
Savininkė
Baras ir salės pramogoms
2419 W. 43rd STREET CHICAGO, ILL.
Tel. VIrginia 7-9880

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street Tel. DE 4-5136
PHILADELPHIA. PA

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA. PA.
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai. Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.
Tel. LOcust 2-9229

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Tel. Howard 8-0596
Philadelphia, Pa.

WALLY'S
RESTAURANT
Geri žmonės, geri gėrimai, geras maistas
865 BANK STREET
WATERBURY, CONN.
Tel. 3-9838

A. MIEŽIS
ALUS, DEGTINĖ, VYNAS
2207 N. 2nd STREET,
PHILADELPHIA, PA.
REgent 9-4156

KARLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

SIMON'S CAFE
S. KRAUČIUNAS, Sav.
Pirmos rušies maistas
DU BARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais
26 ANDOVER STREET,
LOWELL, MASS.
2-8568

Atostogos – vienintėlė gera proga prisimiti lietuvšką knygą. Tarp mūsų leidinių rasite:

M. Katiliškis, UŽUOVĖJA, novelių romanas	2.50
A. Škėma, ŠVENTOJI INGA, novelės	2.50
P. Merimee, KOLOMBA, romanas	2.50
Dr. P. Jonikas, LIETUVIŲ KALBOS ISTORIJA	3.00
Dr. P. Jonikas, GIMTOJO ŽODŽIO BARUOSE	1.50
L. Pirnadello, PIRMOJI NAKTIS, novelės	1.50
F. Mauriac: GIMDYTOJA, apysaka	1.75
L. Dovydėnas: BROLIAI DOMEIKOS, romanas	2.50
Guy de Maupassant: KAROLIAI, novelės	2.50
A. Gailit, TOMAS NIPERNADIS, romanas	2.50
P. Lagerkvist, BARABAS, apysaka	2.25
K. Binkis, LYRIKA, poezijos rinkinys	2.00
V. Mykolaitis-Putinas, KELIAI IR KRYŽKELIAI	2.50
Balys Sruoga, GIESMĖ APIE GEDIMINĄ	2.00
A. Munthe, SAN MICHELE KNYGA, I ir II dalys po	2.50
Balys Sruoga: KAZIMIERAS SAPIEGA,	2.50
K. Boruta, BALTARAGIO MALŪNAS, romanas	2.50

Pirkdami knygų nemažiau, kaip už 10 dol. vienu kartu, naudokitės TERROS Knygos Klubo nariams taikoma 30% nuolaida.

Rašykite tuoj pat, ir nelikit atostogoms be knygų

TERRA
748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

LIETUVIŠKAS ALUS
White Bear-Baltoji Meška
AMERIKOJE GAMINAMAS ALUS BE CHEMIKALŲ,
— LYGUS IMPORTUOTAM
Vienintelis atstovas Philadelphijai
ir visai Pennsylvanijai
OLNEY DISTRIBUTORS
BEER — ALLE. PORTER — SODA
132 West Tabor Rd., Philadelphia 20, Pa.
Office Phone GLadstone 5-2272
Residence GArfield 6-7563
Be to, importuotas "Munchner Lowebrau". Įvairiausių rūšių amerikoniško alaus irgi galima gauti.

IVY LEAF GRILL
Antonia Smith, Sav.
42 SCHUYLER STREET
AMSTERDAM, N. Y.

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI CHICAGOJE

Moderniausia lietuvių vadovaujama baldų ir namams įrengimų įmonė Amerikoj. Įmonės prekybos patalpų plotas 15,00 kv. pėdų.

Modernūs baldai, televizijos aparatai, šaldytuvai, *Telefunken* Europai klausyti radijo aparatai

Rašomos mašinėlės su pilnu lietuvišku šriftu siunčiamos į visą Ameriką ir kt. kraštus.

FURNITURE CENTER Inc.
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
Įmonės vedėjas Justas Lieponis
3224 S. Halsted Street Chicago, Illinois
Tel. Victory 2-4226

KOMUNISTŲ VALSTYBĖS BANKROTAS

Buvęs sovietų armijos tankų karininkas, neseniai imigravęs į JAV, užėjo į maisto krautuvę New Yorke ir labai nustebo, kad čia ikrai pardavinėjami negirdėtai žema kaina. Ikrai, kurie Maskvoje kainavo 1 klg. 40 rublių, čia pardavinėjami skardinėse dėžutėse po $7.50. Maskvos darbininkas, norėdamas nusipirkti kil. ikrų, turėjo dirbti 20 valandų. Tuo tarpu čia tą patį kil. ikrų darbininkas gali nusipirkti išdirbęs 4-3 val. Ten ikrai darbininkui buvo beveik neprieinami, o čia valgyk kiek tik nori.

Taigi, reikėjo šiam sovietų armijos karininkui apleisti gimtąjį kraštą, reikėjo metų metus praleisti imigracijos stovyklose, perplaukti platųjį vandenyną, atsidurti kitame žemės pusrutulyje, kad galėtų pigiai nusipirkti ir sočiai pavalgyti ikrų.

Panašiai yra ir su Maskvos žurnalu Ogoniok. Ten žurnalas pardavinėjamas po 3 rublius. Pagal kursą, čia turėtų būti 75 c., bet čia tą patį žurnalą galima gauti už 15 c. Tai negirdėtas komunistų dėkingumas svetimšaliams, rusų prekių pirkėjams.

Šiuose klausimuose atspindi komunistinių vastybių gyvenimas, jų ekonominė politika, liaudies santykiai su valdžia, nelyginant saulė vandens lašе.

Komunistai tvirtina, kad ko munizmas tai darbo žmonių valdžia. Bet ši valdžia ne tik ikrus, o ir paskutinį duonos kąsnelį negailestingai išplėšia iš liaudies, o grūdus pigiomis kainomis parduoda užsienui, kad farmeriai jais šertų savo kiaules. Tais laikais, kada buvo sukolektyvinamas Rusijos ūkis, kada milijonai ūkininkų mirė nuo bado, užsienis pigiais rusų kviečiais šėrė savo gyvulius. Visa ką duoda plačioji ir turtingoji Rusija, visa ką išaugina dar bininkų rankos, tai ciniškomis priemonėmis atimamą nuo liaudies ir parduodama užsieniui, net pigiausiomis kainomis.

Rusijos darbininkai, naujųjų laikų vergai pagamina viską pigiausiai, todėl komunistinių šalių prekės galima pardavinėti žemiausiomis kainomis. Daugelis atsimena tuos skandalingus "dumpingo" laikus, kada prekės buvo veik pusdykiai parduodamos. Tais laikais Lietuva pirko iš rusų cukrų po 18 c. už kilogramą, kada Rusijoje tas pat kilogramas kainavo 10 rublių.

Ši komunistų ekonominė politika nuolatinis visos šalies ir žmonių apiplėšimas, nuolatiniai badavimai, tautą nustūmė į prarają. Senovėje Rusijoje badas irgi būdavo nesvetimas dalykas, bet jis apimdavo vieną kitą guberniją ar sritį.

BADAUJA VISA SOVIETŲ SĄJUNGA

Po komunistų revoliucijos Rusijoje badas tapo kasdieninis reiškinys. Dabar ten žmonės nuolatos badauja. Badauja. Badauja nuo Kaukazo iki šiaurinių sričių, kur tik užtinkami gyventojai, badauja nuo Minsko iki Vladivostoko. Badauja tie, kurie gyvena stovyklose, kurie gyvena vadinamoje "laisvėje", miestuose, miesteliuose, badauja kolūkiuose, net ligoninėse ir vaikų namuose. Badauja visa Rusija.

Visuotinis badavimas nėra paseka lietingų, ar sausros nederliaus metų. Žmonės badą kenčią ne dėl gamtos ar klimato kaltės, bet dėl blogos komunistų ekonominės politikos. Naujieji kraštai, kurie buvo visko pertekę, kaip Baltijos tautos, Lenkija, Vengrija, kurie taip neseniai įjungti į komunistų, t. y. liaudies valdžios jungą, jau irgi badauja.

Todėl kiekvienas bent šiek tiek galvojąs, žmogus turi statyti klausimą: Kodėl gyventojai plačiame ir turtingiausiame pasaulyje krašte turi badauti? Kodėl patsai žemiausias gyvenimo standartas, kuris kartais net lyginamas laukinių tautų standartui? Ne vien tautinė gėda rusus verčia susirūpinti dėl šio klausimo, bet labai rimta problema, t. y. rusų tautos išsigimas, tautos susmulkėjimas, verčia keisti patį gyvenimą.

RUSŲ TAUTA IŠSIGIMSTA

Nereikia nei gerų gydytojų, nei fiziologų ar žinovų šiam klausimui atsakyti, tai supran ta kiekvienas, nes mato kaip tauta vieik vieną trečdalį šimtmečio išbadavusi, fiziniai ima menkėti ir kokias pasekas tas badavimas paliko žmogaus vystymuisi. Beveik dvi kartos jau išaugo, neturėdamos minimų reikalavimų žmogaus maitinimui. Tauta išsigimsta ir komunistinis režimas stumia Rusijos gyventojus bedugnėn.

Tautos išsigimamas yra pati aukščiausia kaina, kurią Rusijos gyventojai sumoka už Lenino — Stalino eksperimentus. Kuomet Vorošilovas pradėjo skelbti, kad rusų kariuomenės naujokų ūgio vidurkis kasmet vis didėja, kad krūtinės apimtis darosi platesnė, tai buvo tik propagandos melas ir pasakos, kuriomis norėjo pridengti baisiąją tikrovę.

Rusų tautos žmogus, iš komunistinės šalies, atrodo 10-15 metų senesnis. Rusijos žmogus sulaukęs 50 metų, atrodo jau senis. Rusų moteris, sulaukusi 30 metų, atrodo visai pasenusi, veidas raukšlėtas, be jokio raudonumo. 36 rusų revoliucijos metai atpratino nuo visų patogumų, poilsių, iš mokė nešti sijas, geležinkelių pabėgius, dirbti liejyklose ar požemiuose kasti anglius.

Palyignus dabartinę komunistų armiją su senąją caro armija, ji atrodo fiziniai daug menkesnė. Seniau rusų kariai buvo aukštesni, daug tvirtesnio sudėjimo, platesni pečiuose. Dabar to nebesimato. Visa tai rodo, kaip rusų tauta slenka prie išsigimimo, kaip slenka į bedugnę ir tai pati didžiausia komunistinio valdimo laikų katastrofa.

Kol rusai gyveno užsidarę, kol buvo maitinami vien Maskvos propaganda, jie manė, kad jie yra patys laimingiausi, sočiausi, sveikiausi žmonės pasaulyje. Kada armijos įžengė į Lenkiją "apginti darbo žmonių teisių", kada okupavo Baltijos kraštus, kada Rusijos didžiulius plotus peržygiavo vokiečių "žaliukai" ir kada milijoninė rusų armija grįžo į Europą, jie visur pamatė kitokį gyvenimą: Sveikus žmones, gerai apsirengusius, švarius, gerai gyvenančius. Prieš šiuos tikrovės faktus, kurių negalėjo nuslėpti nuo savo karių akių, supliuško visa jų propaganda. Kariai ir daugelis civilių pamatė tą skirtumą, tarp propagandos ir tikrovės ir įsitikino, kad rusų tauta buvo žiauriai apgauta, kad ji išsigimsta ir stovi ant pražuties bedugnės.

Jų kariuomenė ir žmonės pamatė, kad beveik visuose kraštuose žmonių gerovė ir sveikata buvo pastatyta pirmoje eilėje. Kitų kraštų žmonės turėjo užtektinai maisto, poilsio ir buvo sveiki. Šie kraštai neatitraukė duonos kąsnio nuo darbo žmonių, kad vėliau ją galėtų pigiai parduoti užsieniui, bet, priešingai, iždas skyrė milijonus, juos išmokėjo ūkininkams, kad šlaikytų žemas kainas maisto produktams, kad visi galėtų pigiai ir sočiai maitintis.

Kiti milijonai buvo skirti namų statybai, kad žmonės galėtų švariai ir sveikai gyventi. Dabar jie pamatė, kad žmogaus laimė ne turte, bet jo sveikatoje. Todėl patys rusai pradėjo teirautis ir klausti, ką jiems davė komunistinė "liaudes valdžia?" Ar jie nupigino maistą? Kur nauji namai, kur butai? Viskas tik projektuose ir tuščioje propagandoje. Pamatė, kad žmonės, komunistų režime užėmė pačią paskutiniausią vietą. Apie žmogų komunistų valdžia galvojo tik kaip apie būtiną darbo įrankį ir kaip iš jo galėtų išspausti daugiau jėgų, kaip jį paskatinti dirbti daugiau.

Žmogus ten visai neįvertinamas. Žmogus tik įrankis. Komunizmas kuriamas ir palaikomas ne žmogui, bet paties komunizmo reikalui.

Didžiausi plėšikai

Dar joks kapitalistinio krašto spekuliantas nesugebėjo apiplėšti savo žmogų taip, kaip tai atlieka komunistai. Niekas iki šiol dar neišdrįso supirkinėti javus, mokant už pūdą 8 kapeikas, kad vėliau tam pačiam žmogui būtų galima parduot kilogramą duonos už du rublius.

Kad rusų tauta nyksta, išsigimsta, badauja, apiplėšiama, tai kaltė ne kieno kito, o pačios valstybės. Valstybę valdo komunistai, kurie kasdien, be jokio gailesčio, spaudžia paskutinius tautos syvus ir žmogų vis labiau nužmogina, padaro jį valstybės vergu ir įrankiu.

Kada komunistų spauda giriasi, kaip tauta auga, kaip žmonės darosi vis tvirtesni, kad tai šimtamečių žmonių šalis, tai vis meluojama. Jei buvo tokių stiprių žmonių, tai jie užsilikę iš senų laikų, anos kartos, bet ir šie, pagal komunistė dėsnį, "kas nedirba, tas nevalgo", jau seniai išnaikinti.

Dar 1929 m., kada buvo paskelbtas pirmasis penkmetis, žmonės su kortelėmis stovėdavo eilėse, laukdavo duonos nusipirkti, vienas kitas tada dar garsiai išsireikšdavo: "Už ką mes revoliucijos metu liejome kraują?"

Už tai, kad visi liktume sukaustyti, kad gyventume blogiau, negu katorginiukai, kad žinotume, kas yra badas, kas yra būti apdriskusiam, ir t.t.

Jau daug laiko praėjo nuo tos dienos, kada rusų valdovai paskelbė: "Socializmas mūsų šalyje jau įgyvendintas".

Bet gyvenimas pasidarė daug blogesnis, ypač darbo žmogui, negu prieš tariamojo socializmo įgyvendinimą. Komunistų valstybės gyvenimą ir tą socializmą galima palyginti anekdotui: viena išdidi, gailestinga moteriškė gailėjosi jaunuolių, kad jiems reikės vykti 12 mylių. Kad palengvinus jaunuoliams žygį, ji paliepė tą atstomą skaityti ne 12 mylių, o tik 4. Lygiai taip yra su komuinstų socializmo įgyvendinimu. Nežiūrint žmonių vargo, dejonių, skundų ir nepasitenkinimo, vieną dieną paskelbė, kad socializmas įgyvendintas ir baigta. O tiems, kurie dar abejoja, ar prieštarauja, ateina į pagalbą išmintingasis Berija...

Lemtingieji 1939 m.

Kada 1939 m. dėl karo įvykių pajudėjo raudonoji armija ir pamatė kitų tautų gyvenimą, atėjo sunkios dienos politrukams. Ir jie savo akimis pamatė "kapitalistinių šalių pragarą". Reikėjo surasti būdus tai sunaikinti. Vien juodžiausiomis spalvomis apie naujų kraštų gyvenimą jie kalbėjo. Esą, visa tai yra dėka begalinio darbo žmonių išnaudojimo. Bet savo širdies gilumoje, patys stebėjosi, kaip "išalkę, apiplėšti" darbininkai visa tai galėjo sukurti.

Tačiau ir dabar politiniai partiečiai neužmiršo savo "lakštingalų giesmelių.") Vakarų šalys esą visko turi nuo adatos, puodo iki automobilio. Geros medžiagos drabužiai, gerai gyvena. Tai kapitalistų pagalbos darbas, nes jie šiais kraštais rūpinas, kad išplėstų propagandą prieš sovietus. Nors mums daug ko trūksta, bet už tai mes turime tankus. Jei jie turėtų tankus, mes nebūtme galėję taip greit užimti jų kraštus.

Karo metu pasirodė, kad ir didieji Stalino tankai yra ne kas kitas, tik metalinės dėžės prieš pranašesnius priešo tankus. Karo metu paaiškėjo, kad šie tankai dešimtimis ir šimtais voliojosi griovių ir kelių pakraščiuose, o milijonai karių be kovos pasidavė belaisvėn.

Visko mokino komunizmas, apie viską daug kalbėjo, tik užmiršo vieną smulkmeną paminėti, būtent, kad tas tankistas, kaip ir eilinis karys, kaip ir kiekvienas žmogus, trokšta nors trupinėlio žmoniškesnio gyvenimo.

Praeitas karas Kremlių daug ko pamokė. Nemalonu, nejauku prisiminti ir prisipažinti, kad kapitalistinių šalių tankai, lėktuvai, apranga ir maistas jiems padėjo karą laimėti. Ar melais, propaganda ir trupinais maitinama šalis ilgai leisis taip valdoma, tai tik viena atetis galės pasakyti.

Forth Worth, Texas palicija neseniai sulaikė vieną vagiliaujančią moterį ir, žiūrėkite, kas rankiniukyje rasta.

JAUNA VOKIETAITĖ PASAKOJA...

Jauna vokietaitė pasakoja, kad ji, būdama Lietuvoje, buvo priimta vieno ūkininko, netoli Kauno, šeimoje ir buvo laikoma, kaip tikroji duktė. Rusams darant kontroles, ūkininkas visada sakydavęs, kad tai jo duktė. Kai ji turėjo išvykti į Vokietiją, buvę labai sunku su ta šeima skirtis. Visi labai verkę.

Ūkininkas turėjęs 8 ha žemės, laikęs dvi karves, arklį ir daug bičių avilių. Jis mokėjęs gerai ūkininkauti ir dar iki 1951 m. nepriklausęs kolchozui, bet mokėjęs labai didelius mokesčius. Savo vaikų šeima neturėjusi, buvęs tik auginitinis, kuris tuo metu buvo paimtas trejiems metams kariuomenėn. Ūkininkas siuntęs jam maisto siuntinius, ypač riebalų, kurių ten trūko, siuntęs ir medaus.

Ji dirbusi įvairius namų darbus ir, nors atlyginimo negavo, bet jai nieko netrūkę, nes buvo laikoma, kaip savas vaikas. Jai ypatingai patikęs verpimas ir audimas iš pačių išaugintų ir namie apdirbtų linų. Ausdavusios skareles su lietuviškais raštais. Jų audimui naudojusios ir šilko —jo gaudavusios iš fabriko Kaune.

Žiemos metu ji lankiusi mokyklą. Iš viso mokyklą lankiusi dvi žiemas. Mokytis jai gerai sekėsi. Niekas nežinojo, kas ji, tik mokykloje mokytoja pastebėjo, kad ji yra vokietaitė ir, patyrusi jos istoriją, davusi pajieškojimų įstaigos Berlyne adresą ir tuo būdu atsiliepusi jos motina iš Wuerttembergo. Mokykloje buvo 4 skyriai — visi vienoje klasėje. Mokinių iš viso buvę 25 —iš to paties ir artimiausių kaimų. Pirmuosiuose skyriuose daugiausia buvę lietuvių kalba skaitymai ir skaičiavimas, paskui — rašymas ir rusų kalba skaitymai, dainavimas ir kt. Rusiškai kalbėti pradžios mokykloje mokiniai neišmokdavo, bet rašyti pramokdavo jau pirmaisiais metais. Mokykloje propagandos daug nebuvę, Stalino portretas kabėjo ant sienos ir buvo knygoje, bet į jį niekas ypatingo dėmesio nekreipęs. Mokiniai dainavo paprastas liaudies dainas ir kelias lietuviškas komunistines. Vytį ir kitus tautinius Nepriklausomos Lietuvos simbolius vaikai ir ji pati visus gerai žinojo. Tikyba mokykloje nebuvo dėstoma. Vaikai tris savaites ėjo pas kleboną pirmąjai Komunijai pasiruošti, pasimokyti katekizmo ir bažnytinių giesmių. Kartu su lietuvių vaikais ir ji lankiusi šias pamokas, o vėliau ėjusi Komunijos, nors buvo evangelikė. Jei būtų likusi Lietuvoje, ji sakosi būtų perėjusi į katalikų tikybą.

Mačiusi ir partizanus Lietuvoje. Jie buvę atėję pas ūkininką maisto. Visi buvę gerai ginkluoti ir apsirengę uniformomis. Jiems atėjus, tuoj paskiido kaime žinia, kad atvyksta rusai. Partizanai skubiai pasišalino ir susidūrimo neįvykę.

Nusipirkau lankus

Yra visokių lankų: vienais suveržiama kopūstinės bačkos, o kitais — literatūra. Man, žinoma, lengviau būtų rašyti apie medinius ratus, ant kurių, tarsi iš ganyklos grįžtančios karvės pilvas, siūbuodavo virkščiom išklotas vežimas. Nūdien, tačiau, kaip ir aš pats (seniau vos sutaupydavau medinėm klumpėm) skrieju automobiliu, tai apie medinius ratus kalbėti būtų kvailystė, laiko nesupratimas. Todėl pasirinkau neperijodinį žurnalą "Literatūros lankai".

Žurnalą, galiu pasakyti, nusipirkau pas p. Prišmontą, pas tą patį, kuris šv. Kryžiaus bažn., Chicagos kaiminystėje audžia lietuviškas juostas. Reikia, pagalvojau, susiveržti galvą šiais, daugelio redaktorių nukaltais lankais. Gal karštis, manau, ne taip kankins, ne taip atkakliai grauž nugarą.

Parsinešu namo, pasidedu ant pagalvio. Viršelis iš toliau žiūrint (įsitikinkit patys) atrodo lyg rusiškas. Tai mažmožis, jis saugo tik kūną nuo sugedino, suveržia tūrinį. Atsiverčiu 3 psl.: tamsiame fone, tarytum atominėj liepsnoj, skendi Leono Lėto veidas, kažkoks baltas siūlas jam užkritęs ant nosies. Šitokio šv. veido poetas, galvoju, smogs savo žodžiu man į smegenis, kaip svaria ąžuoline buože, bet... ne man, geldoje suptam vaikui, jį suprasti. Pasiklausykit ir jūs, kad ir trumpo 'Ne' eilėraščio.

"NE, ne virpuliu... Ne laime pasklaidyti.
Ne geliančią neskubrumu šią
valandą nakties patenoje
Kam nešt!
Atlalantys, — o dyvini ir
pursliūs kruopelytėmis! —
Čia tvyro išmokta, ir kas vilty. O kas kančia — sniegu,
iškritusiu aplink, matytis."

Tai per lankus išvarvėjusi, nesusemta kūryba.

Jurgis Blekaitis taip pat kuria poeziją, o ne teatrą. Įdomu būtų išgirsti, kad ir Chicagoje, musių orkestrą.

Henrikas Radauskas, ačiū jam, skaitytoją pagirdo tikruo poezijos vynu. Ačiū ir Adrianai Viltrakytei už Arthur Rimbaud, Charles Baudelaire kūrybos gabalėlius.

Prozos, atvirai kalbant, neskaitysiu. Jaučiu, kad ji ne ant stiprių lankų išdžiauta. Tiesta, su malonumu perskaičiau Franz Zaftos "Vaikai prie vieškelio" (iš vokiečių kalbos išvertė H. N.).

Literatūros kritikos straipsniai, ačiū jų autoriams, labai puikūs. Juos skaitysiu daugelį kartų. Čia randu tikrą, jokių pašalinių įtakų nesuteptą atsakymą į skaitytojų daromus priekaištus.

Šis rašinys, noriu pastebėti, yra tik eilinio skaitytojo atsiliepimas, —skaitytojo, kuriam siūloma lietuviška knyga, parduodami "Literatūros lankai".

Jul. Susmaras

JOSEPH VASTUNAS
Real Estate & Insurance
Paskolos namams
108-07 LIBERTY AVE.,
Richmond Hill, N. Y.
VI 8-2239

MUMS rašo

Dėl mano "pabėgimo"

Jaučiuos priverstas atitaisyti G. Veličkos straipsny "Skersvėjų užgauti žmonės" (atsakymas S. Pilkai, Vienybės 24 nr.) mane liečiantį nesuprantamą faktų iškreipimą. Turiu galvoje pastabą, jog aš esąs "pabėgęs į rusų teatrą".

Aš protestuoju prieš dviejų nesuderėtų faktų suplakimą į vieną. Būtent, mano "pabėgimas, iš Chicagos į New Yorką pereitų metų rudenį ir vienas pastatymas rusų trupėje G. Veličkos interpretacijoje suderėti priežastingumu ir ambiciniu ar asmenišku apskaičiavimu, t. y. aš palikęs lietuviškąją veiklą Chicagoje dėl man naudingesnio darbo rusų teatre.

Nematau reikalo šia proga aiškinti savo kėlimosi į New Yorką priežasčių — jos visuomenei neįdomios, tik noriu pabrėžti, kad persikėlimas į naują veikimo vietą ir sritį (Lietuviškoji Dramos Studija N. Y.), nėra joks pabėgimas. Viena, aš nepasitraukiau iš lietuviškojo veikimo, antra, "pabėgti" būtų įmanoma, tik ką nors įpareigojančio paliekant. Pagaliau, Chicagos padėtis man neatrodo tinkamiausia lietuvių teatrui. Turint galvoje reiekalą vaidinti įvairiose kolonijos, New Yorkas yra daug palankesnėj situacijoj.

Tačiau aš nekelčiau protesto vien dėl G. Veličkos priekaišto formos — "pabėgimas", jei čia nebūtų drauge daug piktesnės ir visiškai nepagrįstos insinuacijos — "pabėgimas į rusų teatrą". Prieš šį kaltinimą aš protestuoju griežtai, kaip prieš šmeižtą, sąmoningą ar nesąmoningą, bet viešai pareikštą.

Chicagoj būdamas ir ruošdamasis išvykimui, jokių perspektyvų darbui rusų teatre neturėjau ir jau vien todėl negalėjau jomis vadovautis. Tai galiu įrodyti per liudininkus. Pasiūlymas pastatyti spektaklį rusų teatre iškilo, man jau esant New Yorke, organizuojant lietuvių studiją ir ruošiant koncertinį "Milžino paunksmės" pastatymą (įdomu, kad apie šiuos pagrindinius mano veiklos dalykus G. Velička neužsimena, o pabrėžia epizodinį dalyką). Pastatymo proga iškilo netikėtai, rusų grupei staiga netekus režisieriaus. Į savo laikiną (7 savaičių) užsiangažavimą rusų teatre žiūriu, kaip į pragyvenimo šaltinį, kokio, deja, lietuvių teatras man nebuvo suteikęs ir kurs man yra malonesnis, nors ir pas rusus, negu darbas kokiam fabrike, į savininko tautybę neatsižvelgiant. Kadangi ši rusu teatrą sudaro politiniai pabėgėliai, kaip mes, nusiteikę kovoti prieš komunizmą, kaip ir mes, ir kadangi net pats veikalas, kurį pastačiau, yra ryškiai antibolševikinis, — šis darbas man atrodė priimtinas ir idejine prasme. Todėl nesijaučiu šiuo pastatymu pardavęs savo teisę ir toliau būti lietuviu ir dalyvauti lietuviškojo teatro veikloje.

Jurgis Blekaitis

STONY BROOK LODGE, Pr. Lapienės vasarvietė, *turi kambarius atostogoms visiems prieinamomis kainomis. Atskirose vilose išnuomojami kambariai norintiems patiems šeimininkauti. Miškas ir salė tinka vasaros programoms. Arti jūros.*

Visą šį sezoną vasarvietėj vyksta mūsų dailininkų A. Galdiko, V. K. Jonyno, Vyt. ir A. Kašubų, P. Kiaulėno, P. Lapės ir R. Viesulo rinktinių kūrinių paroda. Nėra įžangos. Visi kviečiami.

Susisiekimas automobiliais 25A keliu ir Long Island traukiniais į Stony Brook. Rezervacijos raštu.

Adresas: MRS. LAPĖ, STONY BROOK, L. I., N, Y:

JANINA BRAZINSKIENĖ ir JONĖ ŽUKAUSKAITĖ
atidarė
VASARNAMĮ PRIE PAT ATVIROS JŪROS
Vieta sausa, pušynas. Kambariai išnuomojami su valgiu arba teise naudotis virtuve. Vanduo kiekviename kambaryje
SUSISIEKIMAS PATOGUS: su autobusais arba traukiniais
Su pansijonu 45 dol. savaitei. Su valgiu
prašoma rezervuoti iš anksto.
Telefonas: Asbury Park 2-9126
305 Park Place Ave., Bradley Beach, N. J.

LIETUVIŲ KULTŪRINIO GYVENIMO CENTRAS CHICAGOJE
Lietuvių Auditorijoje vyksta koncertai, susirinkimai, konferencijos ir kitokie pobūviai.
KETURIOS SALĖS
Išnuomojamos vestuvėms ir šiaip pobūviams su maistu ar be maisto.
Šeštadieniais ir sekmadieniais šokiams groja
BALIO PAKSTO ORKESTRAS
LIETUVIŲ AUDITORIJA
3133 S. HALSTED STREET, CHICAGO 8, ILLINOIS
Tel. Victory 2-6172

REAL ESTATE Albert M. Zillian (Žilinskas)
Nusibodo didmiesty gyventi? — Mes turime pardavimui namų, vasarnamių ir žemės sklypų gražioje gamtoje, po visą Long Island.
74 Main St., Northport, L. I.
Tel.: 2272 ir 108

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-0562

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
USA, per year $5.00
CANADA and other countries $6.00
Advertising Rates on Application

Egipto respublika

Praeitą savaitę generolas Naguib Egiptą paskelbė respublika, o pats — pirmuoju tos respublikos prezidentu. Tuo būdu buvo baigta Mahommed Ali dinastija, kurią prieš 148 metus pradėjo to paties vardo albanas.

Kaip žinoma, praeitų metų vasarą generolas Naguib išviję priešpaskutinį tos dinastijos atstovą, karalių Faruką. Jo vietą nominaliai buvo užėmęs Fuad II, dviejų metų amžiaus Faruko sunus.

Faktinai, Egipto monarchijos pradžios reikia eiti ieškoti daug toliau. "Ilgosios upės slėnis tarp tyrų" turi nuostabiai seną, ir įdomią istoriją kuri prasideda, mažiausia, 3400 metų prieš Kristų. Ir šiandien, po keleto tūkstančių metų, Egipto civilizacijos pėdsakai dar nešnykę tame Nilo upės drėkiname slėnyje.

Amžių eisenoje, Egipto faraonai buvo sukūrę vieną stipriausių valstybių pasaulyje. Bet Egiptas, kaip ir kiekviena turtinga valstybė, turėjo savo priešų. Todėl savo pėdsakus Nilo slėnyje taip pat yra palikę arabai, persai, graikai, romėnai, turkai, prancūzai ir anglai.

Ištisus amžius Egiptas ėjo iš rankų į rankas. 332 metais prieš Kristų Aleksandras Didysis užkariavo Egiptą ir sukūrė graikų imperiją su sostine Aleksandrijoje. Ptolomėjus, vienas Aleksandro Didžiojo generolų, vėliau sukūrė dinastiją, kuri Egiptą valdė 300 metų. Aleksandrija buvo graikų kultūros židinys net ir tada, kai Nilo slėnis tapo Romos imperijos provincija.

Dėl Egipto nemažiau varžėsi ir prancūzai su anglais. Bet galų gale atrodo, kad sfinksų ir piramidų šalis, nusikračiusi svetimųjų jungu, ryžtasi eiti Vakarų demokratijos keliu.

Bermūdos konferencija

Apie Bermūdos konferenciją, kur turi susitikti, Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos valstybių vyrai, jau senjai kalbama. Sakoma, kad šioje konferencijoje turėtų būti išspręsti "labai svarbūs klausimai".

Bet, su Bermūdos konferencija atsitiko, kaip su tomis trimis pasakiškomis vištomis, kurios nepajėgė išperėti vieno kiaušinio... Svarbiausia tos konferencijos atidėliojimo priežastis — tai, kad Prancūzija tebėra be vyriausybės.

Kadangi Prancūzija yra viena tų "didžiųjų", kurie šiandien mėgina spręsti pasaulinės politikos problemas, tai, savaime suprantama, tokia konferencija būtų be "kvorumo".

Manoma, kad Bermūdos konferencijoje vienas svarbiausių darbotvarkės punktų bus Kremliaus taikos pasiūlymai, kuriuos, tiesa, gerokai aptaršė darbininkų riaušės Rytų Vokietijoje.

Nėra abejonės, kad konferencijoje bus svarstoma ir "bendra linija", kurios Amerika, Anglija ir Prancūzija, savo santykiuose su Sovietų Sąjunga, seniai pasigenda.

Tokie "pasenę" įvykiai, kaip Šiaurės Korėjos belaisvių paleidimas, Bermūdos konferencijoje taip pat bus svarstomi. Nemažiau bus domimasi Indokinijos ir, aplamai, Azijos reikalais, kurie šiandien Europai tebėra kąsnis, sustojęs gerklėje.

Ar Bermūdos konferencija, įvykusi po skaisčiu Karibų dangum, vėliau pajėgs bent kiek nuskraidinti pasaulinės politikos padangę, netolima ateitis parodys.

KAI MARAS UŽPUOLA LENKIJĄ, TAI JIS UŽPUOLA IR LIETUVĄ...

"Beveik šimtas keturiadešimt metų, kai aš apleidau Lenkiją, o Jūs ne kiek trumpiau esate tremtyje",–sako lenkas Zygmund Nowakowski

Žymus lenkų rašytojas, prieš karą lankęsis Lietuvoje, Britanijos Lietuvyje taip rašo:

Linkiu Jums nuoširdžiai grįžti ne iš "naktinės", bet iš tolimos ir ilgos iškylos į Jūsų Tėvynę. Prisiekiu Perkūnu, kad sakau teisybę. Jūsų kraštas Jums yra gražiausiu pasaulyje kraštu, kaip mums pasaulyje yra gražiausiu kraštu Lenkija.

Ir Jums ir mums yra nepaprastai bloga be nuosavų namų, kuriuos matome dabar visame puikume, nes jų esame netekę.

Mūsų dalia yra vienoda, nes taip buvo, yra ir bus, kad kai maras turi užpulti Lietuvą, tuo pačiu užpuola Lenkiją. Ir priešingai, maras, užpuola Lenkiją, užpuola ir Lietuvą.

Pagaliau, gal Jums dar blogiau, negu mums. Nesivaržydami šitoje plotmėje, turime pasakyti, kad mes turime ryšius nors ir su dalimi Lenkijos, ir iš esmės, kas ten baisaus vyksta, tuo tarpu kai Jūs, kaip man atrodo, esate daugiau palikti spėliojimams. Bet kad Jums ir mums yra bloga, nėra mažiausios abejonės.

***

Vienas Jūsų malonus tautietis pasakojo, kad didysis jūsų rūpesis — išlaikyti tremtyje tautiškumą jaunoje lietuvių kartoje. Mes pažįstame šį rūpestį taip pat. Linkiu Jums, kad visi grįžtute iš tolimos iškylos lietuviais, kaip trokštu, kad mes grįžtume į mūsų namus lenkais.

Kadaise skaičiau, kad kur kas esate turtingesni liaudies dainomis negu mes. Mūsų Oskar Kolberg sužymėjo apie dvidešimt tūkstančių motyvų, tuo tarpu kai Jūs turite per šimtą tūkstančių.

Tegu nė viena Jūsų dainų nežūsta kryžiaus kelyje. Tas dainas dainuodami, grįžkite į savo Tėvynę. Bet, gal būt, mano abejonės yra bereikšmės, nes pasakyta, kad daina nežūsta.

***

Kreipėtės į mane, feljetonistą — vaidilą, su garbingu pasiūlymu parašyti straipsnį Jūsų savaitraščiui. Garbė? Suprantama, bet šis tas ir daugiau. Nepameluosiu, sakydamas, kad prieš atsisėdant prie mašinėlės apėmė mane džiaugsmas, kartu ir pekliška baimė. Lietuviai nori, kad lenkas šimtaprocentinis ir be to šovinistas (apie šį mano "šovinizmą" kiek vėliau) parašytų keletą žodžių jųsų laikraščiui. Pridurkime, kad esu krokuviškis, o kiekvienas krokuviškis yra greitas, nesivaldąs ir turi neišplikytą burną.

Iš kur tai kilę nemoku išaiškinti, bet žinau, kad ne kas kitas, tik Voldemaras apibūdino Krokuvos miestą daugiau lietuvišką, negu Kaunas.

***

Jūs mane pažįstate, kaip piktą pinigą ir, nežiūrint šito, o gal kaip tik dėl to, šį laišką rašydamas tiesiu ne vieną pirštą, bet visą ranką. Ką turėčiau daryti? Nebent padaryčiau tai, ką padarytų kiekvienas lenkų rašytojas, analoginėje situacijoje: spaudžiu šią ranką labai stipriai. Dabar nėra tai kokia nors unija, sakysime, Lublino, ar net Horodlės, nei Krėvos sutartis, bet šį faktą galima laikyti asmeniška unija, kuri man suteikė iš tikrųjų džiugų malonumą.

***

Spausdamas ranką, privalau šiame mano tikėjimo straipsnyje, prieiti prie trumpos išpažinties. Buvo, iš tikrųjų buvo tarp manęs ir lietuvių rašytojų ar laikraštininkų tam tikri nesklandumai, rūpes čiai ir ginčai. Imsime metus 1935 ir 1939.

Pirmame atvejuje prisipažįstu prie kaltės, parašęs straipsnį, leisdamas sau panaudoti beveik tokį stilių, kokį prieš lietuvius panaudojo garsus publicistas ir dar garsesnis barnius ir nenuorama kun. St. Orzechowski, maždaug prieš kokius keturis šimtus metų.

Kas žino, ar ne jis ištaisė, kad taip mūsų nemėgstate? Gal būt.

Antrame atsitikime — jau neprecizuosiu — kaltė anaiptol ne mano pusėje. Nesutapo nuomonės Kaune, ir demonstratyviai turėjau sutrumpinti savo viešnagę prie Nemuno. Teko man atsisakyti daugelio asmeniškų iškylų, pasakiškai gražių jūsų krašto vietų. Gailiuos! O, kaip gailiuos!

Iki šios dienos mąstau apie tuos miškų kalnelius, apie žaliąsias pievas, plačiai prie melsvojo Nemuno išsidėsčiusias, iki šios dienos svajoju apie laukus, įvairiaspalviais javais pasipuošusius, kviečiais paauksuotus, rugiais sidabruotus. Gal kada nors aš juos dar pamatysiu?

***

Na, bet įvyko. Ir įvyko blogai, gal net kvailai įvyko, nes tai įvyko 1939 m., liepos mėn., keletą savaičių prieš karą, dėl kurio ir mes ir Jūs netekome pastogės. Šiandien susitinkame, keturioliktais karo metais, prie Temzės, kuri anglams yra tokia graži, kaip Jums ir mums Nemunas. Esam senesni, žymiai senesni. Tremties metus reikia skaityti ne dvigubai, tai būtų per maža. Beveik šimtą keturiasdešimt metų, kai aš apleidau Lenkiją, o Jūs ne kiek trumpiau esate tremtyje. Jau neberašyčiau tokio straipsnio, koks iš po mano plunksnos pasirodė 1935 metais.

Manau, esu beveik tikras, kad jei atvažiuočiau pas Jus viešnagėn, į puikųjį Kauno slėnį, neturėčiau demonstratyviai sutrumpinti viešėjimo, bet pasilikčiau ilgiau ir pakviesčiau Jus į Krokuvą, kad akivaizdžiai galėtume isitikinti, kiek daug jis yra lietuviškas, tkriau pasakius, jogailiškas.

***

Malonūs Ponai, esu ne politikas, bet rašytojas, tačiau nenoriu sausai išsisukinėti, lygiai kaip nenoriu pilti alyvos į lietuvių lenkų nesantaikos židinį. Savo paties pavyzdžiu ir asmeniška patirtimi pasiremdamas, tvirtiniu, kad įvyko tam tikri pasikeitimai. Jei pareikalavote keleto žodžių, nevalia man atsikalbėti Mickevičiaus ištraukomis, nors susijaudinęs skaičiau jo žodžius, Jūsų Kauno muziejaus marmure, auksu įrašytus. Ar tie žodžiai dar ten yra — nežinau, bet žinau, kad, jei juos iš ten barbarai pašalino, Jūs vėl grąžinsite.

***

Nevalia man grįžti į praeities laikus į plusquam perfectum Lenkijos — Lietuvos bylas, į kurias Jūs tikriausiai kiek kitaip žiūrite, negu mes.

Čia, tremtyje, nėra Aldonos, Gedimino dukters, nei Kazimiero Didžiojo, kaip nėra Jadvygos ir Jogailos. Horodlės unijos žodžiai turi tam tikrą burtą, bet kai kas juos gali pripažinti išpūstais: "Meilė kūria teisę, valdo karalystėmis... Todėl, mes visi susirinkę, alsuojame jos pamaldžiu įkvėpimu, susijungėme ir susivienijome... ir t.t." Taigi, kaip tik ir yra tiesa, kad paskutiniais laikais mes nesusivienijome ir nesusijungėm, nors kitas ir didelis istorinis abiejų mūsų tautų dokumentas, teisingai byloja, kad "Suvienyta galybė yra stipresnė už suskaldytą."

***

Bet žinau, kad senienos nemėgiamos, todėl kalbėkime paprastai, nesikvietę talkon tolimos praeities. Mūsų žymus rašytojas Stefan Żeromski, sakė, kad Lenkija guli tarp dviejų triuškinančių malūno ratų, tarp Rusijos ir Vokietijos. Manau, kad galima tą patį pasakyti ir apie Jus. Kai 1939 metais rusai ir vokiečiai pasidalino Lenkiją, netrukus ir Lietuva neteko nepriklausomybės. Ryšys tap šių dviejų faktų yra nepaneigiamas.

Kai paskutiniuoju metu prezidentas Eisenhoweris ėmė kalbėti apie išlaisvinimą už geležinės sienos valstybių ir tautų, lietuviškos ir lenkiškos širdys plakė tuo pačiu ritmu.

Kai paskutiniomis dienomis Sir Winstonas kalbėjęs apie išlaisvinimą (liberation), ėmė blūdyti apie vergijos sušvelninimą ("liberalisation"), apėmė ir Jus ir mus vienodas pyktis. Kai britų spaudoje skaitome, kad esanti kažkokia galimybė susikalbėti Vakarams su Rusija, apima ir Jus ir mus toks pat juokas. Kai pastaruoju metu prancūzas, ministeris Bidault Strasburge pareiškė, kad vakarų valstybės turėtų imtis asimiliacijos politikos pabėgėliams iš už geležinės sienos, apėmė mus vienodas paniekos jausmas. Norime ilkti lenkais, kaip Jūs norite likti lietuviais.

***

Čia kaip tik vieta išaiškint mano laukinį, nepažabotą šovinizmą, kuris diena iš dienos auga, pasireikšdamas tame, kad visa kas lenkiška, man atrodo geriausia.

Esu senas žmogus, išaugęs Wyspiansko dvasioje, kurio šovinizmas telpa šituose žodžiuose: "Ir neįžeisiu nieku kaimyno jausmų ir neįžeisiu artimo akies, bet pasotinsiu širdį savo ir mintis savo visas pasotinsiu. Štai statau Lenkiją! Mano nuosavybė ir mano reikalas yra, kurio nenupirks nuo manęs mano kaimynas, nei brolis, nei vagis neišplėš ir nepagrobs...."

***

Lenkijos ir Lietuvos nepirko nei kaimynas, nei brolis, bet vagis išplėšė ir užgrobė. Vagis, tikriau sakant, vagys. Tie patys.

Iš esmės esu priešininkas samprotavimo: "Kas būtų, jeigu būtų"...., bet tuo atveju kertu tiesiog ir pasakysiu, kad genialusis lietuvis, Juozas Pilsudskis, nesugebėjo ir neišsprendė lietuvių - lenkų reikalo taip, kaip pirmomis Jūsų ir mūsų nepriklausomybės dienomis turėjo būti išspręstas.

***

"Visas rūpestis tame, kad abu norėt drauge." Nenorėjo nei vienas, nei antras, arba vienas norėjo kitaip, negu antras. Ir viena ir antra pusė baigė fatališkai. Pilsudskio pergalė 1927 m., gruodžio 7 d.., Genevoje, buvo efektinė, bet problematinė. Į klausimą "la paix ou la guerre" krito tylus atsakymas — "la paix". Tai viskas.

***

Kas būtų, jei iš tikrųjų užviešpatautų santaika tarp Lenkijos ir Lietuvos, tai yra santaika, kuri neįžeistų jausmų ir akies abiejų tautų? Nežinau, bet man atrodo, kad mūsų valstybių nepriklausomybės galėtų ilgiau tęstis abiejų susikirtusių pusių naudai. Nepaisant visko, grįžtu į garbingas senienas, prie plusquamperfectum, kur sakoma, kad "Suvienyta galybė yra stipresnė už suskaldytą".

***

Jūsų malonią propoziciją traktuoju kaip draugiškos kurtuazijos išreišką lietuvių lenkui. Tai nėra taip maža, kaip galėtų tai atrodyti, bet tuo pačiu ne tiek daug, kad nuo šio apsvaigsčiau ir matyčiau tame įvykyje sąjunga londoniškėj unijoj, abiejų tautų, kurios abi atsidūrusios po vežimu. Ne, tokiu megalomanu nesu! Nors tarpusavyje ir nepalaikome diplomatinių ryšių, niekas neužtvenkia kelio pradžiai kolegiškiem santykiams.

Rašytojai kai kada būna geresni diplomatai, negu profesionalai.

***

Iš kur grįžta lietuviai? Iš Londono, Manchesterio, New Yorko, Chicagos, iš tremties. Su kuo lietuviai grįžta? Su lenkais. Ir vieni ir kiti grįžta į savo Tėvynę. Ką jie su savim veža? Ne lobius turtingus, nors turtingesni išmintimi, kurią jiems suteikė ta pati, bendra, vienoda nelaimė, kuri sudaro tragišką, bet didžią platformą santaikai.

Kongresmenai už Kersteno rezoliuciją

Kongr. Joseph L. Carrig (R.) iš Susquehanna, Pa. (10 distr.). Pirmą kartą išrinktas į Kongresą 1951 m.

Kong. Edward J. Bonin (R.) iš Hazleton, Pa. (11 distr.). Išrinktas į Kongresą 1952 m

Šie abu kongresmanai yra iš gausiai lietuvių apgyventų Pennsylvanijos distriktų. Juos gerai pažįsta ALT narys Vincas Kvetkus (iš Wilkes Barre, Pa.), kuris yra Lietuvių Respublikonų Centro Komiteto pirmininkas. ALT delegacija iš Vykdomojo Komiteto, Informacijos Centro direktorės M. Kižytės ir V. Kvetkaus, savo paskutinio vizito metu Washingtone juos aplankė ir gavo visiška jų pritarimą Kersteno Rezoliucijai 231. Abu pažadėjo suteikti reikalingą paramą ir net paveikti kitus Atstovų Buto narius. Jie taip pat su ALT delegacija ir kong. Kersten dalyvavo pasikalbėjime su Atstovų Buto pirmininku (Speaker) kong. Joseph W. Martin, Jr.

Karo audrai sugriovus mokyklų pastatus, apie milijonas Pietų Korėjos mažamečių mokosi po atviru dangum.

ESTIJOS PREZIDENTO K. PETSO LIKIMAS

Estų laikraštis Stockholme rašo apie paskutinio Estijos prezidento Konstantino Petso likimą. Be to, skelbia jo laiškus, kurie buvo gauti Estijoje 1940 ir 1941 m. Šie laiškai beliko vieninteliai liudininkai, kurie nustako kankinio prezidento paskutinį kelią.

Nors Estijos komunistas H. Krusa tvirtina, kad K. Petsui, kaip ir Latvijos prezidentui K. Ulmaniui, yra paskirtos mėnesinės pašalpos po 2000 rublių, bet šios žinios niekados nebuvo patikrintos.

Iš Petso ir jo žmonos laiškų yra žinoma, kad jie buvę nugabenti į Ufą ir gyvenę Lenino gatvėje 46 nr. Prezidentas buvęs labai nervuotas ir sergąs. Vėliau gautomis žiniomis, (iš grįžusių estų tremtinių ir vokiečių belaisvių) prezidentas esą miręs. Taip pat mirę jo du sūnūs, Henas ir Viktoras.

Paskutiniais karo metais Petsų šeima buvo išskirta. Žmona Helga drauge su prezirentu buvę nusiųsti į prievartos darbų stovyklą, sūnus Viktoras į kasyklas, kur jis ir miręs. Prezidentas miręs darbo stovykloje. Kiti vaikai buvę komunistinio jaunimo mokyklose. Jaunasis sūnus miręs šioje mokykloje.

Toliau pranešama, kad žmona po karo buvo sugrįžusi į Estiją ir ji čia turėjusi kalbėti per radiją, ypač į tremtinius, bet komunistų pažiūros pasikeitusios, ir ji vėl buvo išdeportuota.

K. Petso vyriausias sūnus, kuriam dabar jau 28 metai, buvo išleistas iš komunistinių mokyklų ir grąžintas į Estiją. Čia jis per radiją turėjo kalbėti prieš savo tėvą ir jo blogus darbus estų tautai.

Laikraštis, baigdamas straipsnį, sako, kad Estijos prezidento likimu turi domėtis visas laisvasis pasaulis.

"Žemaičių palikonis"

Vokiečių pabėgėlių savaitraštis Ost-West-Kurier įdėtas Villingene, Schwarwalde, gyvenančio piliečio, pasivadinusio Alfred Szemeitske, laiškas kuriame tas įrodinėja buvęs "žemaičių vyresniojo palikonis". Tą dalyką viešai paskelbti jį paskatinęs ankstesniame "O-W-K" numeryje įdėta Rambyno kalne, Nemuno pakrantėje, aukuro nuotrauka.

Toliau laiške nurodoma, kad jo šeimos padavimas, daugiausia remiamais senelio pasakojimais, jo 74 metų tėvas, kuris dar ir dabar tebėra gyvas, esąs seniausias gyvas vaikaitis žemaičių vado, prieš 700 metų vedusio žemaičius prieš riterių ordiną (Autorius savo kilmę taip mėgina įrodinėti: jo pavarde "De Szemeitske", tariama aukštaičių vokiečių tarme, reiškianti "der von den Szamaiten" arba "der uber Szamaiten"). O pats laiško rašytojas, Alfredas, sakosi esąs vyriausiasiasis jo sūnus.

Jo senelis, tvirtina toliau, "per metus bent kartą vykdavęs į Rambyną — ten pagerbti "Perkūno su Pikuliu ir savo sentėvių". Toliau autorius rašo, kad "žemaičių giminė yra išlikusi vienintelė prūsų kilties, kuri niekad nebuvo vokiečių riterių ordino nugalėta, bet ilganiui priėmė krikščionių tikėjimą. Žemaičiai, negalėdami asispirti prieš didesnę jėgų persvarą, pasitraukė į sunkiai pereinamas pelkes ir iš ten toliau puldinėjo, įsibrovėlius. Seniesiems prūsams ordino riteriai buvo agresoriai, norėję iš jų pagrobti jų žemę ir laisvę. "Ypač laisvę, kuri dar ir šiandien tebesruvena mūsų kraujuje ir mums yra šventa.

IŠVEŽĖ Į SIBIRĄ, NES JIS BUVO AMERIKOS PILIETIS

Jaunas vokietis, ketverius metus išgyvenęs Lietuvoje, pasakoja, kad jį priėmusios šeimininkės vyras buvęs ištremtas į Sibirą, į Karagando sritį, iš kur parašęs kelis laiškus. Laiškuose jis rašęs, kad dirbąs miškuose, kad esąs labai blogas maistas ir gyvenimo sąlygos. Paskutiniu metu jis jau sirgęs. Jis taip pat rašęs, kad toje vietovėje esą daug ištremtųjų lietuvių.

Iš kaimo, kuriame jis Lietuvoje gyveno, 1949 m. buvo išvežtas vienas ūkininkas su žmona, gi dukterys — viena 17 metų amžiaus, kita jaunesnė — pasislėpusios pas žmones ir likusios. Šis ūkininkas buvęs išvežtas todėl, kad buvęs Amerikos pilietis, turėjęs JAV pasą ir važinėjęs į Vilnių ir net į Maskvą —į Amerikos konsulatą, rūpindamasis, kad jam leistų išvažiuoti į JAV. Ir išvažiavo, bet... į Sibirą.

1949 m. pavasarį pats matęs, kaip buvę vykdomi trėmimai. Į jų kaimą vieną naktį atvažiavo stribų ir rusų ir visus numatytųjų išvežti namus apstojo. Viena mergaitė atbėgo pas jo šeimininką ir pranešė, kad: "Žmones veža". Tada ūkininkas pakinkė arklį ir jie su vaikais tuoj išvažiavo į mišką. Miško viduryje buvo vienas ūkis, kur jie norėjo apsistoti, bet namus rado tuščius — šis ūkininkas buvo sužinojęs, kad irgi yra numatytas ištremti, tai laiku pabėgo. Jis ir vėliau į savo ūkį— apie 120 ha — nebegrįžo ir sodyba likusi tuščia. Tvartai buvę nugriauti, o gyvenamieji namai taip ir likę stovėti be gyventojų. Neradę šio ūkininko, jie pasilikę miške ir kirtę šakas, bet rusai, tą pačią dieną ieškoję partizanų, juos užtiko ir liepė tuoj grįžti atgal į kaimą. Jie grįžo apie pietus ir dar pamatė, kaip sunkvežimiai su tremiamaisiais nuvažiavo į Šilavotą. Tą pačią dieną rusai išsivežė visus daiktus iš tremtinių namų. Daiktams vežti buvo pavaryti žmonės su pastotėmis. Trobos liko tuščios— atviromis durimis.

1950 m. jam tekę matyti partizanų laikraštį. Jis buvęs nedidelio formato, bet spausdintas spaustuvėje. Laikraštyje buvo naujienų iš užsienio, "Amerikos Balso" pranešimų, pasakojimų apie partizanų kovas ir t.t. Partizanai, ypatingomis progomis, iškeldavę ant medžių ar telefono stulpų lietuvišką vėliavą. Kartą jis pats matęs tokią iškeltą vėliavą.

LAISVOS *Nuomonės*

Laisvosios minties kovotojai tebėra gyvi

J. J. KUČINSKAS
Chicago, Ill.

●

Vienybėje buvo įdėtas J. Krasinsko straipsnis, "Kur dingo laisvosios minties veikėjai?" Iš tikrųjų, kur dingo laisvamaniai, savo laiku suvaidinę tokį didelį vaidmenį Amerikos lietuvių gyvenime? Neveltui straipsnio autorius, padaręs plačią laisvamanių veiklos apvalgą, sako: "Ypač sviedžiu pirštinę tiems laisvamaniams, kurie pirmiau taip plačiai reiškėsi mūsų visuomenėje". Teisinga pastaba. Bet, giliau pažvelgus, rasime, kad dėl to laisvamaniai nėra kalti.

Buvo laikai, kada Amerikos lietuvių laikraščius, ne klerikalinius redagavo plačių pažiūrų idealistai. Šių idealistų tikslas buvo pašalinti iš nuvarginto lietuvio proto burtus bei prietarus. Tų kilnių redaktorių ir, žinoma, leidėjų pastangų dėka, liberalizmas Amerikos lietuviuose buvo pasiekęs labai aukštą laipsnį. Tais laikais klerikalizmas buvo nustumtas į užpečkį.

Nelaimei, vadinami pirmeivių laikraščiai pateko į politinių burtininkų rankas. Jie susidėjo su klerikalais, o laisvosios minties idėją pamynė po kojų. Pasekmės? — Šiandien klerikalų spauda smaugia jų pačių, vadinamų liberalų, spaudą.

Prieš 50 metų Vienybė Lietuvninkų Brooklyne, kaip ir Lietuva Chicagoje, vedė kovą su klerikalais, stengėsi apšviesti lietuvį, jam aiškinti, kad žmogus nėra toks, kokiu jį kunigai vaizduoja. Vienybę Lietuvninkų redagavo J. O. Širvydas, nebijodamas pakelti balsą prieš klerikalus. Chicagoje Olšauskas leido Lietuvą, kurią redagavo Šernas. Kaip vienas, taip ir kitas, abu laikraščiai dėdavo dr. J. Šliupo straipsnius, įvairaus mokslinio turinio raštus ir t. t. Tada kun. Kriaučiūnas mėgino pasmaugti Lietuvą, traukdamas į teismą leidėją Olšauską ir redaktorių Šerną. Bet kun. Kriaučiūnas pralaimėjo bylą, nes teisme buvo iškelti tokie faktai, kurie darė gėdą pačiam kunigui. Teisėjas pareiškė, kad čia, Amerikoje, yra laisvė kritikuoti visus, neiškyrus kunigo, jog laikraštis tam ir leidžiamas, kad būtų galima iškelti visuomenei gyvenimo ydas.

Spauda yra tam, kad žmogų būtų galima paversti kilniu piliečiu, kovojančiu už savo teises ir t. t.

Vėliau atsirado laikraštis Keleivis, kuris, kovoje su klerikalais, taip pat suvaidino nemenką vaidmenį.

Deja, Amerikos lietuvių visuomenės nelaimei, kaip sakiau, laikraščiai pateko į burtininkų rankas. Tiksliai ir sąmoningai, beveik visi laikraščiai pradėjo tarnauti klerikalams. Maža to. Visa eilė laisvamanių pradėjo bendradarbiauti klerikalų laikraščiuose...

Jeigu būtų gyvi tokie Šliupai, Demskiai, Laukiai ir Šernai, tai jų raštams laikraščiuose šiandien nebūtų vietos.

Ištisais šimtmečiais kiekvienoje tautoje atsirasdavo laisvosios minties skelbėjų, kurie kovodavo prieš atgyvenusią savo amžių santvarką ir jos ydas. Bet vos tik laisvosios minties idėja pradėdavo plėstis, tai politikieriai, susidėję su kunigais, skelbdavo jai kovą.

Taip būdavo net tokiose senovės civilizacijos šalyse, kaip Kinija, Babiloniją, Egiptas ir Roma. Tik atsiminkime, kas atsitiko, graikų-romėnų civilizacijai bei kultūrai žlugus...

Visais amžiais budeliai būdavo skelbiami dievais, kurie, kaip ir Stalinas išnaudojo žmones.

AMERIKOS RESPUBLIKĄ ĮKŪRĖ LAISVAMANIAI

Amerikos revoliucijos vadai, kaip Jurgis Washingtonas, Thomas Paine, Thomas Jefferson ir kiti, buvo laisvamaniai, kurie kartu kovojo ir už visos žmonijos laisvę. Pirmą kartą istorijoje, jų dėka, čia buvo paskelbta, kad visi žmonės yra lygūs prieš įstatymus. Kad valdžia paeina nuo žmogaus balso, o ne nuo autokrato galvos, papuoštos karūna ir kryžium.

Amerikos respublikai įsikūrus, jos durys buvo plačiai atvertos viso pasaulio žmonėms, siekiantiems laisvės. Tie vakarykščiai vergai čia kūrė naują santvarką, — santvarką, kur žmogus nėra persekiojamas, nežiūrint kaip jis tikėtų — į Dievą su viena ar su trimis galvomis.

Nereikia pamiršti, kad toks Thomas Paine savo raštais padėjo Amerikai laimėti kovą prieš Anglijos despotus. Paine knyga, The Rigth of Men, kurios 300,000 egzempliorių buvo parduota per tris mėnesius, ypač pasitarnavo revoliucijai. Tos knygos pelnas buvo skiriamas kovai prieš Anglijos despotizmą. Ir pats Paine eidavo kalbėti kareiviams, ragindamas ir drąsindamas juos kovoti su kunigų įdievintais satrapais.

Ir tuo metu, kai laisvosios minties žmonės rengėsi kovai su britais, įvairios krikščionių sektos Amerikoje žiauriai persekiojo tuos, kurie kitaip tikėjo. Tik Amerikos revoliucija pagaliau padarė galą šiai kunigų skelbiamai neapykantai prieš kitaip mąstančius žmones.

Tik laisvoje Amerikoje pradėjo plėstis biznis, pramonė, ekonominė gerovė ir kartu žmonių švietimas. Laisvosios minties laikraščiai ir knygos tada vaidino vadovaujamą vaidmenį.

Neveltui kunigai čia tuojau pradėjo kovą su laisvamanybe. Pirmiausia jie paskelbė kovą laisvosios minties spaudai. Jausdamiesi bejėgiai, visų sektų vadai susijungė prieš laisvamanius.

Šiandien tur būt mažai kam yra žinoma, kad 1875 metais Romos katalikų kunigai Amerikoje kreipėsi į Kongresą, reikalaudami pakeisti šios šalies valdžią, nes, jų įsitikinimu, ji buvusi bedieviška...

Bet tuo metu, kai įvairių religinių sektų vadai buvo sudarę bendrą frontą prieš respubliką, Amerikoje atsirado Robert G. Ingersoll. Ir štai šis nepaprastas oratorius su savo griausmingu balsu važinėja skersai išilgai Amerikos. Ir kur jis nenuvykdavo, visur salės būdavo permažos tūkstančiams žmonių, norėjusiems jo kalbų pasiklausyti. Kunigai mėgino jam priešintis, ragindami svetainių savininkus jo neįsileisti. Bet veltui. Niekas nedrįsdavo kliudyti šiam genialiam laisvosios minties skelbėjui. Visi didieji Amerikos laikraščiai skelbdavo Ingersallio kalbas.

KRIKŠČIONIŲ TRUSTAS

Truth Seekers Draugijai sekmingai veikiant, 1905 metais Romos katalikų kunigai, kartu su protestantų pastoriais, buvo suorganizavę vadinamą krikščionių trustą, kurio tikslas — kovoti su laisvosios minties veikėjais. Savo centrą įsteigę Baltimorėje, tas trustas atvejų atvejais kreipdavosi į kongresą, reikalaudamas suvaržyti laisvamanių spaudą. Bet Truth Seekers Draugija turėdavo savo atstovą Washingtone ir kiekvienu atveju atmušdavo klerikalų puolimus. Vėliau protestantai pasitraukė iš to trusto, nes įsitikino, kad Romos katalikų kunigai juos išnaudoja savo tikslams... Romos katalikų vyskupai, norėdami pasižaboti spaudą, pirkdavo laikraščių bendrovių šėrus ir t. t. Kovai su spaudos laisve, ypač laisvosios minties skelbimu, jie naudodavo įvairiausias priemones. Ir kai Chicagos protestantų kunigas Anthony parašė knygą, kur buvo nurodytos klerikalų ir kai kurių politikierių užmačios pasmaugti laisvąją spaudą, knygynai atsisakė ją pardavinėti...

Aš pats turiu parašęs daugiau, kaip dešimt tūkstančių žodžių veikalą, kurį leidėjas atsisakė leisti, bijodamas klerikalų teroro... Velionis F. J. Bagočius buvo parašęs Popiežių Istoriją, kuriai jis leidėjo taip pat negalėjo gauti. Tuo tarpu velionio Bagočiaus draugai iš Keleivio pastogės, vietoj išleidę tą knygą, lietuviams socialistams paskleidė sapninin-ką. Keleivis tą sapnininką išleido, minėdamas Lietuvių Socialistų Sąjungos 40 metų sukaktį...

Na, bet griškime prie Vienybės paskelbto J. Krasnicko straipsnio. Straipsnio autorius sako, kad socialistai ir sandariečiai padarė bendrą frontą su klerikalais kovai už Lietuvos laisvę. Jiems bendras frontas su klerikalais rūpi tiek, kiek jie galės pasidaryti politinio kapitalo ir piniginės naudos. Jie, matyt, dabar nė negalvoja, kad, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, klerikalai atsisės liaudžiai ant sprando. Tada, žinoma, socialistai, sandariečiai ir tautininkai skųsis, kad juos klerikalai apgavo... Tada jie skelbs kovą klerikalizmui ir vėl prašys aukų...

O tuo tarpu, kai lietuvių tauta stena po bolševikų leteną, tai mes, dar toli gražu, nėsame pamiršę, kas atsitiko vakar. Rooseveltas su Churchillu, begelbėdami krikščioniškąją civilizaciją, Sovietų Rusijai atidavė Baltijos, Balkanų ir kitas tautas. Savo laiku Rooseveltas mėgino sutaikyti Kremlių su Vatikanu. Ir jeigu pastarasis atsisakė kalbėtis su Kremlium, tai tik todėl, kad Stalinas norėjo būti pripažintas Romos katalikų popiežium Rusijoje.

Kaip ten bebūtų, Vienybės redaktorius — leidėjas padarytų labai naudingą darbą, jeigu jis padėtų atgaivinti dr. Jono Šliupo Laisvąją Mintį. Nemažiau naudingą darbą jis atliktų duodamas savo laikraštyje vietos kovai su klerikalais ir jų užmačiomis.

Baigdamas, vis dėlto noriu tikėti, kad į šiuos mano pakeltus klausimus atsilieps ir kiti laisvosios minties veikėjai. Ne, laisvosios minties kovotojai nėra dingę, jie tebėra gyvi, tik jie laukia mūsų talkos kovoje už spaudos ir minties laisvę.

Įsivaizduokite, kad ši Frankfurto vokietaitė ne tik prisijaukino šernuką, bet ir išmokė jį stovėti ant pasturgalinių kojų...

A. VIENUOLIS

KRYŽKELĖS

romanas

Gaunamas pas spaudos platintojus arba leidykloje PATRIA, P. O. Box 1291, Stamford, Ct.

Tai buvo 1917 m.

(Atkeltas iš 5 psl.)

Jie rėmė mano akciją pertraukų metu seimo kuluaruose ir lyg iš netyčių skleidė gandus apie kažkokių kareivių lietuvių, žadančių atvykti iš vieno gvardijos pulko Nepriklausomybės šūkio akcijai paremti. Ir kairiųjų frakcijų puėės, būdamas jūrininko uniformoje, buvau sutiktas nepiktai, jei ir nepalankiai. Pas socialdemokratus susitikau su buv. gimnazijos draugu Smolskiu, kuris vėliau Lietuvoje buvo sušaudytas kaip bolševikas.

Be to dar, iš tribunos labai man smarkiai skambinant į ausį pirmininkavusiam Šilingui, leidau sau pasakyti mitinginę kalbą, prikaišiodamas oponentams, kad atsakingumas geras dalykas, jei jis nesiriboja su bailumu. Panašiems išdalinau ir "zuikių" diplomus, šaukdamas "šalin zuikiai"?

Tai turėjo pasisekimo. O kareivius, žadančius iš seimo grįžti į apkasus, raginau paskutinį balsą atiduoti už Lietuvos Nepriklausomybę. Nesiginčyčiau, kad ir Slezevičiaus pasisakymas mano kreipimuisi buvo didelė parama.

Didžiausias šios dienos trimfas buvo priėmimas Nepriklausomybės šūkio. Pastebėjau pakeltas rankas ne tik deinčiame bloke, bet daugely vietų ir kairiame sparne, o ypač uoliai balsavo kareiviai. Lietuviai kareiviai pasižymėjo atiduodami savo balsus, o vėliau ir kautynių laukuose. Pirmasis už Lietuvą žuvo ties Kėdainiais buv. Rusijos kareivis Povilas Lukšys, o ką bekalbėti apie visus savanorius ir karo invalidus. Rezoliucija praėjo dvidešimt kelių balsų dauguma.

Buvo ir tokių kairijame sparne, kurie, nenorėdami balsuoti prieš Nepriklausomybę, balsavimo metu pasitraukė iš salės. Tokių pavardės ir man žinomos.

Seimas po šio sprendimo iširo. Iširo ir Tautos Taryba.

Žinia pasiekė Vilnių ir buvo čia džiaugsmingai sutikta. Nepriklausomybės šūkį toliau skleidė Voroneže Augščiausioji visos Rusijos Lietuvių Tautos Taryba.

Anne M. Sabliskas
Pirmoji Lietuvaitė
CHIROPRAKTORĖ
Ligoniai priimami antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. v.
Šeštadieniais nuo 1 iki 5 v. v.
ir pagal susitarimą
902 BELMONT AVENUE,
Brooklyn 8, N. Y.
APlegate 7-4236

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
J. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
BODIES, CHASSIS AND FENDERS STRAIGHTENED
DUCO REFINISHING
Atlickami visi auto collission, dažymo ir mechaniniai taisymo darbai
PIGIAI IR SĄŽININGAI
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794

BALTOJI MEŠKA ATEINA...
KAS KARTĄ PARAGAUJA, TAS VISADA GERIA LIETUVIŠKĄJĮ BALTOSIOS MEŠKOS ALŲ...
Tai mūsų garbė ir pasididžiavimas, nes Baltosios Meškos alų geria ir, jį begerdami, giria visi kitataučiai.
RYTINIŲ VALSTYBIŲ LIETUVIAI, GERO ALAUS MĖGĖJAI, VISUR REIKALAUKITE BALTOSIOS MEŠKOS ALAUS, NES, IŠ TIKRŲJŲ, —GERAS IR GARDUS ALUS.
Baltosios Meškos alus turi geriausio Europos apynių alaus skonį.
Taip, tai tikras, pilna ta žodžio prasme, apynių alus.
DISTRIBUTORIAI IR PAVIENIAI PIRKĖJAI NESIGAILĖSITE, KREIPĘSI TIESIOG Į
WHITE BEAR BREWING CO., INC.
400 E. MARGARET STREET, THORNTON, ILL.
Telefonas: THORNTON 5539

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. VYTAUTAS AVIŽONIS, M. D.
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
30 E. 60th St. New York City
Telef. MUrray Hill 8-8677
VALANDOS: Susitarus: ketv. ir šešt. nuo 5 iki 8 v. v.
12 Shore Lane, Bay Shore, L.I.
Telef. Bay Shore 7-3710
Susitarus: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. visą dieną ir šešt. tik iš ryto.

DR. F. M. BINTAKYS
91 Hanson Place
Brooklyn 17, N. Y.
STerling 9-5285
VALANDOS: Kasdien nuo 1 iki 4 ir Šeštadieniais nuo 3 iki 6 ir pagal susitarimą

PETER GUSTAITIS, Jr., M. D.
87-20 85th Street
Woodhaven, L. I., N. Y.
VALANDOS: 2 — 3 popiet 6 — 8 vakare
Ketvirtadieniais ir šventad. tik susitarus
Tel. VIrginia 9-6125

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte 1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS: 1 — 7 val. susitarus
Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždarvta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte 2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

JOSEPH ZABNER, M. D.
AKIŲ GYDYTOJAS
35 E. 7tr Street
New York, N. Y.
VALANDOS: Trečiadienį ir šešt. 10—12 Pirm., Treč., Penkt. 6—8
Tel. OR 4-8038

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS — ELEKTROTERPIA.
Nuo 10 val. ryto iki 6:30 v. p. p. Čia pat moterų ligų gydytoja
Priėmimo val. ntr., treč. ir penkt. nuo 10 val. ryto iki 6:30 val. vak.
New York 3, N. Y. (Tarp 2nd ir 3rd Ave) **220 East 12th St.**
Tel. AL 4-4437

JOHN DERUHA, M. D.
Pūslės, odos, kraujo, vidaus ligos ir nusilpimai. Nervai, glendos, užkietėjimai, vidiniai skauduliai.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

LEONA'S BAR & RESTAURANT

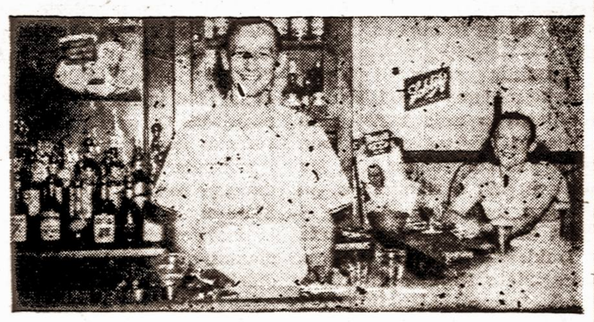

LEONA IR JUOZAS PETRAIČIAI, Sav.
341 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-9414

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARDAS MIŠIUNAS
SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti
Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

Sporto GYVENIMAS

Redaguoja KĘSTUTIS ČERKELIŪNAS

SEKMADIENĮ FUTBOLO TURNYRAS

Pasibaigus turiningam svečių iš Europos antplūdžiui, po ilgesnės pertraukos galėsime stebėti Lietuvių SK vienuolikę. Birželio 28 d. Metropolitan Oval (57th St. ir Andrews Av., Maspeth) rengiamas čekoslovakų taurei laimėti turnyras. Dalyvauja keturios komandos. 2 val. žaidžia Polish American SC — Prague AC, 3:15 val. rungtyniauja Lietuvių SK — Ukrainian SC, o 5 val. susitinka anktesniųjų žaidimų laimėtojai, kurie ir išsiaiškins, kam teks taurė.

Lietuvių SK vartuose bus dabar karinę prievolę atlikęs St. Kligys, kuris atostogoms yra grįžęs į New Yorką. Numatoma tokia sudėtis: St. Kligys — Modzeliauskas, Jančevskis — Dreifuss, Arenas, Jegers Kalašinskas, Kuhn, Sabaliauskas, Jokūbaitis, Gražys. Be to, figuruoja Vaitkevičius, Vyt. Kligys, Grazis, Sommerfield.

Tuo būdu, pirmą kartą į geltonai — žaliųjų vienuolikę įsijungs neseniai iš Prancūzijos atvykęs latvis Arens, kuris, be kitko, yra ir naujasis mūsiškių treneris. Pusdešinis Kuhn yra rimtas kadintatas į JAV žydų rinktinę, kuri numato dalyvauti pasaulinėj Makabijadoj, (rugsėjo mėn. antroj pusėj, Izraelyje).

Vasarą, kai futbolo įvykiai New Yorke yra aptilę, sekmadienį gera proga atnaujinti pažintį su savaisiais futbolininkais ir palinkėti jiems susirasti save, be to, rimtai pasiruošti pirmenybių kovoms.

Po rungtynių, keturių klubų žaidikai ir svečiai renkasi alučiui į Kingland Inn (pas Alf. Grunskį), 148 Kingland Ave. Alučio pradžia 7 val.

DĖL KREPŠINIO

Parašę apie neseniai Maskvoje pravestas Europos krepšinio pirmenybes, gavome užklausimų, kiek ir kas iš lietuvių krepšininkų yra figūrave Sovietų Sąjungos rinktinėj, kuri vėl pasipuošė meisterio titulu. Kol kas neturime pakankamai žinių ir negalime daryti baigminių išvadų, nes Paryžiaus sporto dienraštis L' Equipe, bent pirmąją žaidimų savaitę, informuodamas apie Sovietų Sąjungos krepšininkus, buvo santūrus.

Dabar galime tik tiek pranešti, jog šiemet Sovietų Sąjungos sudėty dominavo milžinai. Gegužės 29 d. baigminėj grupėj Sovietų Sąjunga buvo nugalėjusi Prancūziją 80-51, bet ir šia proga neturime pilnos laimėtojų sudėties. Iš pavienių žaidikų yra išskiriami Sylinytch, Koniev ir Korkia.

Paminėta, jog, ilgesni laiką Sovietų Sąjungos rinktinėj žibėjes estas Lissov, šiemet jau nefigūruoja ir naujoji žvaigždė yra Sylinytch, augštaūgis atletas, geras metikas iš tolo.

Sylinytch ir Korkia, esą, iškiliausi Sovietų Sąjungos komandoj. Čekoslovakijos rinktinėj vis dar pajėgus Mrazek, stiprokas Izraelis, kur spindi Afari, pas prancūzus — Buffiere, Rey, Montclar, Hauregand.

ŠACHMATININKAI

● P. Tautvaiša, Illinois meisteris, laimėjo Trans-Mississippi open pirmenybes, surinkęs 6½ tšk. (iš 7). Antroj vietoj liko 1953 m. Chicagos meisteris ukrainietis Turiansky su 6 tšk. Al. Zujus (Chicaga) dalinosi 5-6 v. Pirmenybės įvyko birželio 5-7 d, Devenport, Iowa.

● A. P. Kvedaravičius (Newarko College) užėmė trečią vietą New Jersey Intercollegiate pirmenybėse su 3 tšk. (iš 5).

● Massachusetts open pirmenybėse K. Merkis iš Bostono dalinosi 4-6 v. Pirmąsias trejas vietas dalinosi Burger (N. Y. Marshall CC), Daly (buv. N. Anglijos meisteris) ir Dr. Keilson (Mass. meisteris). Iš viso 26 dalyviai iš N. Anglijos ir New Yorko.

● Kanados pabaltiečių sporto šventės šachmatų varžybas laimėjo lietuviai (nugalėjo latvius 2½—1½ ir estus 3 1/2—½). Estai įveikė latvius 3½—½. Lietuviams taškus pelnė: Vaitonis 2, Steponaitis ½, Fabricijus ½, Paškauskas 1, Matusevičius 1, Rimas 1.

● Toronto lietuvių pirmenybėse pirmą vietą laimėjo H. Steponaitis, o B gr. Lukas ir Tarvydas.

ŽAIDYNĖS CHICAGOJE

Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas savo aplinkraštyje, kuris liečia žaidynes Chicagoje, kurios įvyks rugsėjo mėn. pradžioje, rašo:

"Žaidynėse gali dalyvauti kiekvienas lietuvis sportininkas, nenusikaltęs mėgėjų sporto nuostatams, gyvenąs šiaurinės Amerikos kontinente, tiesioginiai ar per sporto klubą užsiregistravęs Vyr. FASK nustatytos formos sportininko registracijos kortelę.

Žaidynių dalyvių skaičius tiek individualinėse, tiek komandinėse, varžybose yra neribotas.

Sporto klubai savo komandas bei pavienius sportininkus registruoja Vyr. FASK-te, iš anksto užpildydami atitinkamomis formomis Vyr. FASK-to nustatytus registracijos lapus ir nurodyta data juos prisiųsdami Vyr. FASK-tui.

Sportininkui, nepriklausą sporto klubams ir norį dalyvauti žaidynėse, registruojasi tiesioginiai Vyr. FASK-te, atlikdami visus reikalingus registracijos formalumus.

Vėliausiai iki birželio 30 d. visi sporto klubai privalo pranešti apie savo dalyvavimą ar nedalyvavimą žaidynėse, apytikriai nurodant kokiose rungtynėse numato dalyvauti ir ir duodant apytikrį dalyvių skaičių. Ši pranešimą suteikusiems klubams bus tuoj pat išsiuntinėjami nustatytos formos išsamūs registracijos lapai, kuriuos atatinkamai užpildę sporto klubai privalo grąžinti Vyr. FASK-tui, vėliausia iki rugpiūčio 15 d.

Žaidynių dalyviams numatomas toks starto mokestis: 3 dol. kiekvienai komandai ir 50 c. kiekvienam sportininkui, nežiūrint keliose šakose jis dalyvautu. Starto mokestis privalo būti prisiustas kartu su registracijos lapais.

Žaidynėse dalyvaujantieji sporto klubai prašomi užregistruoti ir atsivežti savo turimus teisėjus. Teisėjų vardinis sarašas privalo būti prisiustas kartu su registracijos lapais, nurodant kokioje šakoje asmuo gali teisėjauti ar atlikti pagalbines teisėjo pareigas".

PARDUODAMAS dviejų šeimynų namas su krautuve, ir taip pat užpakalinis 6 šeimų namas, metinė nuoma 2,350.00, Bushwick Ave., netoli Grand Street Subway. Kreiptis pas John Refthlein, 256 Graham Ave, Brooklyn, N. Y. Tel. ST. 2-0875 (25-27)

IŠNUOMOJAMAS dviejų kambarių butas su virtuve ir vonia, du blokai nuo Forest parko. Kreiptis: 8618 107th St., Richmond Hill, N. Y.

NEMOKAMAI

Pamėginkite visi tie kurie kenčiate šiuos skausmus: REUMATIŠKUS, RANKŲ IR KOJŲ GĖLIMĄ BEI TIRPIMĄ, NEURALGIJĄ, NUOVARGĮ, DIEGLIUS. Jeigu jūs branginatė savo sveikatą, tai tuojau atsiųskite savo vardą, pavardę ir adresą drauge su šiuo skelbimu, ir nemokamai gausite naujai pagerintos Deksnio Galingos Mosties. Pavartoję ją, po savaitės laiko, jeigu nesijausite sveikesni, grąžinkite mums likusią. Bet mes žinome: tūkstančiams padėjo, padės ir jums. Užtikriname pasekmes!

Yra senas ir teisingas priežodis: kas tepa, tas važiuoja. Todėl, jeigu nori važiuoti, tai tepk ir tepk su Deksnio Galinga Mostimi.

DEKEN'S PRODUCTS
P. O. Box 666
Newark 1, N. J.

(Nukelta į 6 psl.)

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
(Kabaretas)
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

ACME LIQUOR STORE
SAM SAPEGA, Savininkas
DIDŽIAUSIAS IMPORTUOTO IR VIETINIO VYNO BEI DEGTINĖS PASRINKIMAS
Nuolaida perkant dėžėmis. Pristatoma į namus.
2110 Flatbush Ave. Brooklyn, N. Y.
Tel. NA 8-4343

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:
68-38 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue, Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue, Flushing, N. Y.
60-04 Woddside Aenue, Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld., Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue, Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue, Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
19 West Post Road, White Plains, N. Y.
MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

J. M. BUYAUSKAS
NAUJAI ĮRENGTA KOPLYČIA
22 DAVIS AVENUE, KEARNY, N. J.
Telefonas: KEarny 2-2588

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVE., BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS
KELIONĖS LAIVAIS IR LĖKTUVAIS
ĮVAIRIAUSIOS APDRAUDOS
NUOSAVYBIŲ PIRKIMO IR PARDAVIMO
BIZNIO KNYGŲ VEDIMO,
TAKSŲ (INCOME TAX) PARUOŠIMAS
PINIGŲ PERSIUNTIMO IR SKOLINIMO
IMIGRACIJOS IR PILIETYBĖS
NOTARINIŲ DOKUMENTŲ TVIRTINIMO
Vertimų ir įvairiausiais kitais reikalais
KNYGYNAS — LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS
Visais reikalais jums greitai ir maloniai patarnaus broliai
ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT STREET (kampas Adams St.) NEWARK 5, N. J.
Telefonas MArket 2-4867

HENRY J. WONSON
(Vencevičius)
GENERAL INSURANCE
Bendros apdraudos reikalais patartina kreiptis į jauną, bet patyrusį toje srityje savo tautietį. Gausite tinkamą ir sąžiningą patarnavimą.
536 JAFFREY COURT, Brooklyn 35, N. Y., NI. 8-6222
611 HICKSVILLE ROAD, Bethpage, New York, HIcksville 3-5898

ALBRECHT & KOELBER
MĖSOS URMO PARDAVIMAS
197 NORTH 6th ST., BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-6322

CAPPIELLO KRAUTUVĖJE
Galite gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių siurblių, prosų rašomųjų mašinėlių, dūjomis bei aliejumi kurenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos dalykų.
Jau 36 metai, kai Cappiello sąžiningai tarnauja visiems savo klijentams.
Visi Brooklyno ir apylinkės lietuviai perka Cappiello krautuvėje.
Cappiello krautuvėje gaunamos lietuviškos plokštelės.
CAPPIELLO KRAUTUVĖ
706 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-7848

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodę ši skelbima)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

DĖMESIO
Kviečiame vyrus ir moteris, senus ir jaunus, stoti į Lietuvių Išganymo Armiją (Lithuanian Salavation Army)
Reikalingi mokantieji skambinti pianu, grojantieji armonika, ar kitokiu muzikos instrumentu. Kreiptis kiekvieną sekmadienį 3 val. p. p. 543 Leonard St., Brooklyn, N. Y.
Pirm. D. DIŠKEVIČIUS

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

LIETUVIAI ADVOKATAI
ST. BREDIS, JR., 37 Sheridan Avenue, Brooklyn 8, N. Y., AP 7-7083
WM. J. DRAKE (DRAGUNAS), 85-03 Wareham Pl., JAMAICA ESTATES 3, N. Y., JAmaica 6-7272
KĘSTUTIS W. MICHELSON, 87-57 252nd Sereet, BELLEROSE MANOR, N. Y., Fieldstone 7-5305
ALFRED J. WENTZ, 225 S. 4th Street, BROOKLYN, N. Y., EVergreen 7-8067
ANTHONY J. WESLAN (VIŽLANSKAS), 16 Court Street, BROOKLYN 11, N. Y., MAin 5-1260

GERIAUSIS
INSURANCE IR REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir VIrginia 7-4111

S. P. Zubavičius
INCOME TAX, REAL ESTATE
111 AINSLIE STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Telefonai:
EVergreen 4-3049 ir WEstfield 2-7174-J

DABAR LAIKAS
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
(Tarp 9-10 gatvių)
New York City

JONAS PATAŠIUS
Žiedai, laikrodžiai, jų taisymas, kosmetika ir religiniai dalykai.
307 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taisomi ir parduodami laikrodžiai, žiedai, apyrankiai, auskarai ir t. t.
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių
$295 Prabangus ąžuolinis karstas, laidotuvių vežimas ir vienas limozinas į bet kurias vietos kapines. Jums kainuotų $495 tokios laidotuvės. Bet Polako kaina — $295.

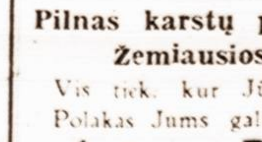

Su aukeklu apmuštu karstu pigiau kaip $185
Pilnas karstų pasirinkimas žemiausios kainos
Vis tiek, kur Jūs gyvenate, Polakas Jums gali patarnauti.
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Vincė Jonuškaitė ir Barbara Darlys, operos solistės, birželio 18 d. labai sekmingai atliko savo partijas Manhattan Opera Guild pastatytame "Operalog", Carl Fischer salėje, New Yorke.

A. Kačanauskas, žinomas muzikas, prašo mus pranešti, kad Baisiojo Birželio įvykių minėjimo programoje New Yorke jo pavardė buvo pažymėta be jo žinios ir sutikimo.

Dr. M. Žilinskienė kalbės New Yorko Lietuvių Moterų Klubo susirinkime, kuris įvyks ši šeštadienį, birželio 27 d. Baltic Freedom House, 131 E. 70th St. New Yorke.

Janina Brazinskienė ir Jonė Žukauskaitė šiomis dienomis atidarė labai gražų vasarnamį, įrengtą prie atviros jūros, 305 Park Place, Ausbury Park, N. J.

Ona Valaitienė, nuvykusi į lietuvių saskrydį, keliomis dienoms su vyru liko viešėti pas dukrą ir žentą, Aldoną ir Albiną Trečiokus Washingtone.

Leopaldas Dymša, buvęs Generalinis Konsulas, praleidžia savo atostogas Pranės Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I.

Petras Linkus, Margučio redaktorius, su žmona Jone ir chicagiečiais Ivanauskais, šiuo metu lankosi rytinėse valstybėse.

Vl. Žilinskas, ilgametis Vienybės bendradarbis Stockholme, Švedijoje, rengiasi pastoviai apsigyventi New Yorke.

Petras Kiaulėnas, tapytojas architektas, kartu su žmona ir dukra visai vasarai apsigyveno Pranės Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I. Šiuo metu dailininkas kuria peizažus iš Long Island gamtos.

J. Ginkus ir J. Valakas grįžo iš Washingtono ir platesnį pranešimą apie lietuvių saskrydį savo radijo klausytojams davė praeitą trečiadienį.

Aleksis Rannit, meno kritikas—poetas, Pranės Lapienės svečias Stony Brook, L. I. Šiuo metu jis rašo studiją apie lietuvių kryžius, analizuodamas jų meninę vertę.

Dr. S. Biežis, SLA Daktaras Kvotėjas, dalyvavęs lietuvių saskrydyje Washingtone, šiuo metu su žmona lankosi rytinėse valstybėse.

Dr. M. J. Vinikas, SLA sekretorius, birželio 10 d. drauge su žmona paminėjo 42 metų savo vedybų sukaktį.

F. Zavadzkienė, buvusi Norvaišaitė, 32 metų amžiaus, staiga mirė birželio 18 d. Philadelphijoje. Laidotuvėse, kurios įvyko birželio 23 d., dalyvavo inž. V. Dilis iš E. Orange, N. J.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS REIKALAI

SKUBĖKITE SĄSTI MEDŽIAGĄ

Atskiru atsišaukimu spaudoj buvo kreiptasi į lietuvių visuomenę ir jos organizacijų vadovybes ir prašyta, kad būtų renkama ir tuoj L. E. redakcijai siunčiama lituanistinė medžiaga.

Kai kurios organizacijos į tą atsišaukimą atsiliepė ir straipsnių bei fotografijų atsiuntė. Tačiau dar yra ir šiame krašte tokių lietuviškų sambūrių ir draugijų, kurios minėto L. E. redakcijos prašymo neišgirdo.

Savaime suprantama, jei mūsų organizacijų vadovybės tuo svarbiu reikalu nepasirūpins, tai L. E. redakcija ir su savo bendradarbių pagalba nepajėgs visos lituanistinės medžiagos surinkti.

Todėl dar sykį kreipiamės į organizuotą lietuvių visuomenę ir prašome L. E. redakcijai atsiųsti: a) savo organizacijų trumpas istorines apžvalgas, b) žymiųjų lietuvių veikėjų biografijas ir fotografijas.

Šiuo atveju kreipiamasi ypačiai į tas organizacijas ir atskirus asmenis, kurių pavadinimai ir pavardės prasideda raide A. Raidės A medžiaga prašoma atsiųsti iki š. m. liepos 1 d. L. E. pirmasis tomas spaustuvėj jau yra pradėtas rinkti, tad vėliau atėjusi tos raidės medžiaga į pirmąjį Lietuvių Enciklopedijos tomą nebegalės patekti.

Raštus ir kitokią medžiagą prašome siųsti šiuo adresu: Lietuvių Enciklopedija 366 W. Broadway, So. Boston 27, Mass.

FOTOGRAFIJOS ENCIKLOPEDIJAI

Lietuvių Enciklopediją norima gražiai iliustruoti. Gal nebus perdaug sunku surinkti tarptautinę iliustracinę medžiagą, bet visi žinome, kad šiuo metu, kai su Lietuva negalime turėti jokio ryšio, mums labai stinga Lietuvos žmonių, jos istorinių vietų ir gamtos nuotraukų. Tuo reikalu L. E. redakcija taip pat kreipiasi į mūsų visuomenę.

Malonu atžymėti, kad šios medžiagos, nors ir nedideliais kiekiais, pradeda susidaryti gražūs ištekliai. Visų pirma nemažas jos pluoštas rastas prel. Pr. Juro lituanistikos rinkiniuose. Gražių nuotraukų L. E. redakcijai atsiuntė prof. St. Kolupaila, p. K. Šč. iš Chicagos, Ch. Sukis, inž. arch. J. Mulokas, p. Ur. Daukantienė ir kt.

Čia suminėti siuntėjai nepabūgo siųsti net unikumus, kurių dabar miekur nebegalima gauti. Didelę ir gražią paslaugą L. E. padarė Filomena Mikalūnas. Ji L. E. redakcijai paskolino du albumus — Laisvoji Lietuva ir Vilniaus Kraštas.

Visiems fotografijų siuntėjams L. E. redakcija taria nuo širdų dėkui.

Malonūs tautiečiai, kurie minėtų fotografijų turi, prašomi ir toliau jas L. E. siųsti. Kai tik bus pasinaudota, visos nuo traukos savininkams bus grąžintos.

NAMAI PARDAVIMUI

GLENDALE: Mūrinis keturių šeimų namas. Butai turi po keturis kambarius. Mėnesinės pajamos $120. Vienas butas bus tuščias naujam savininkui. Aliejum apšildomas. Kaina tiktai $16,000.

RICHMOND HILL: Dviems šeimoms statytas mūrinis namas. 11 kambarių. Puikiausioj Richmond Hill apylinkėje, arti Jamaica Avenue. Tuščią butą savininkas galės gauti po kokių trijų mėnesių. Kaina — $9,990.

WOODHAVEN: Vienos šeimos namas su keturiais miegamaisiais. Pusė bloko nuo Forest Parko. Garinis apšildymas. Puikiai pastatytas namas. Kaina tiktai $11,500.

Dėl šių ir kitų namų Richmond Hill, Woodhaven, Ozone Park, Glendale ir Jamaica srityse, kreipkitės į Richmond Hill raštinę:

ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue,
Richmond Hill, N. Y.
Telefonai:
VI 7-4111 ar VI 9-0842

BELLEROSE: Bungalow atskirai statytas, moderniškas, automatiškai apšildomas. Sklypas 40x100. Kaina $12,990.

BELLEROSE: Puikus, atskiras, kampinis šešių kambarių namas. Aliejum apšildomas. Garažas. Kaina $12,990.

Dėl namų Long Islande kreipkitės pas:

ORMAN & MICHELSON
244-08 Jamaica Avenue
BELLEROSE, L. I.
Telef.: FL 4-2729

Reikalingi Real Estate Salesmanai, kurie pardavinėdami namus gali gerai uždirbti Reikia mokėti anglų kalbą. Būtinai reikalingas automobilis. Užeikite pasikalbėti su Mr. Orman, 111-15 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

AUKOS VIENYBEI

P. Mocejunas, Rochester, N. Y.	5.00
P. Narvydas, Brooklyn, N. Y.	5.00
O. Plukas, Blue Island, Ill.	5.00
I. Silkas, New Haven, Conn.	2.00
G. Stancienė, Verona, N. J.	2.00
L. Dymsa, Yonkers, N. Y.	2.00
T. Wancevich, Kearny, N. J.	2.00
V. L. Ramanauskas, Euclid, Ohio.	2.00
J. Kiaunė, Brooklyn, N. Y.	2.00
L. Shushys, Higland Park, N. J.	1.00

Great Necko žinios

Birželio 13 d. Great Necko lietuviai, susirinkę Kasmočiaus salėje, paminėjo Birželio tragiškuosius įvykius, kuriuos net daugelis pačių minėjimo dalyvių yra pergyvenę pirmosios bolševikų okupacijos metu.

Minėjimą atidarė ir jam vadovavo Ignas Kazlauskas, minėjimui ruošti komisijos pirmininkas. Atsistojimu ir sugiedojant Marija, Mrija buvo pagerbti ištremtieji į Sibirą bei žuvę ir mirę už Lietuvos laisvę. Svečias, Antanas Bendorius iš Brooklyno kvietė tautiečius labiau susirūpinti lietuvybės palaikymu savo, o ypač jaunimo tarpe. Buvo priimtos dvi rezoliucijos: viena dėl kongresmano Kersteno rezoliucijos ir antra — Great Necko Lietuvių Bendruomenės apylinkės įsteigimo reikalu.

Per rinkliavą Tautos Fondui suaukota $113.50.

Meninėje daly Jonas Ciplickas paskaitė minėjimo nuotaikai pritaikintas ištraukas iš Bern. Bradžionio poezijos ir savo kūrybos. Vietinis Vyrų Choras, vad. muziko Mykolo Cibo, padainavo keletą dainų.

Gegužės 31 d. Great Necke staiga mirė Valentina Tomkienė, bolševikų pirmosios okupacijos metu nukankinto Lietuvos kariuomenės majoro Juozo Tomkaus našlė. Liko duktė Liucija ir sūnus Vaidelutis ir Mindaugas, tarnaujas šiuo metu JAV armijoje, Korėjos fronte.

Vietos Lietuvių Vyrų Choras gegužės 24 d. surengė pirmąjį viešą koncertą.

Koncerto pasisekimu paskatintas, choras stengiasi tęsti toliau savo kultūrinį darbą.

Vardinių proga choras pagerbė savo narius Antanus Patamsį ir Fančę, įteikdamas kiekvienam dovanų po knygą.

J. C.

Pamaldos V. Putvio-Putvinskio atminčiai

Šį šeštadienį birželio 27 d., 9 val. ryte, Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus gedulingos pamaldos už velionį Vladą Putvi-Putvinskį, Lietuvos Šaulių Sąjungos kūrėją.

Visiems gerai žinomas tauresnis lietuvis Vladas Putvinskis, kuris kuriantis Lietuvos nepriklausomybei organizavo partizanų būrius, vertas ir didesnės pagarbos. Iš tų pačių partizanų Vladas Putvinskis suorganizavo Lietuvos Šaulių Sąjungą. Lietuvos šauliai, šalia reguliarės Lietuvos armijos, dalyvavo karuose su lenkais, bolševikais, o taip pat buvo pirmieji Klaipėdos krašto atvadavime.

Vlado Putvinskio — Putvio vardas neužmirštamas visiems lietuviams.

Šį šeštadienį įvykstančias pamaldas užsakė Amerikoje gyvenančios velionio dukterys ir jų artimieji. Pamaldos bažnyčioje įvyks Vlado Putvio gimtadienio proga.

V. B.

Į Joninių laužą

Šį šeštadienį, birželio 27 d. New Yorko studentai organizuoja linksmą pobūvį — laužą Pr. Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I. Svečiai kviečiami rinktis iš pat ryto, kur miško tankmėj arba pajūrio smėly galės kiekvienas linksmai laiką praleisti. 6 val. vak. bus vakarienė, o 8 val. prasidės meninė linksmo pobūdžio programa, kurią išpildys N. Y. studentai. Po programos — šokiai.

Visi šie malonumai kainuos tik $1.50, studentams, sumokėjusiems LSS nario mokestį — 75 c.

Visuomenė kviečiama šiame parengime gausiai dalyvauti.

R. Kezys

Baronas Gottfried von Gramm teniso rungtynėse neseniai laimėjo Davis taurę, nugalėdamas Paul Remy.

South Brooklyne parduodamas 10 kambarių mūrinis namas, aliejaus apšildomas, 3 vonios, Kaina 11,000. Telefonas Main 4-7579

ANNA'S BEAUTY SALON
ANNA SEEBERG, sav. estų tautietė
Atidaryta 10—8 val. (antr. ir šešt. 10—5)
Plaukų garbiniavimas $7.50 ir daugiau.
Papuošimas antakių ir blakstienų
581 LEXINGTON AVE., NEW YORK 22, N. Y.
(Tarp 51 ir 52 St.) Telefonas PL 3-5967

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED
Latest Interest Rate **2½%** A Year Credited and Compounded Quarterly
On Regular Savings Accounts
Interest starts the first of the month on sums from $25 to $10.000
Deposits made on or before the 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all other months draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period.
THE *Kings County* SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

SUPREME COURT OF THE STATE OF NEW YORK
KINGS COUNTY

In The Matter of Application of

JONAS JUODIS
Petitioner

For An Order Dissolving his marriage with

MARIJA JUODIS
Respondent

Notice

Pursuant to Section 7A of the Domestic Relations Law

— — — — — — — — —

To Marija Juodis:

TAKE NOTICE, that a petition has been presented to this Court by Jonas Juodis, your husband, for the dissolution of your marriage on the ground that you have been absented yourself for five successive years last past without being known to him to be living and that he believes you to be dead, and that pursuant to an order of said Court, entered the 16 day of June, 1953, a hearing will be held upon said petition at the Supreme Court, Kings County, at Room 1100 D in the Municipal Building, Court and Joralemon streets, in the Borough of Brooklyn, City and State of New York, at Special Term Part V, on the 15 day of October, 1953 at ten o'clock in the forennon of said day, Dated, Brooklyn, New York, June 15, 1953.

Jonas Juodis

Stephen Bredes, Jr
Attorney for Petitioner
37 Sheridan avenue,
Brooklyn 8, N. Y.

Viena New Yorko firma jau gamina maudymosi kostiumus, su kuriais maudytojai galės gulėti ant vandens.

Lietuvių Naujienos
MĖNESINIS LAIKRAŠTIS
J. GUSTIS, leidėjas
Prenumerata metams $2.00
332 N. 6th STREET,
Philadelphia 6, Pa.

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 9:30 IKI 10 VAL. VAK.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

ALLIANCE CRYSTAL COCTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
JAUKI KINO TEATRO SALĖ
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties.

86-TH ST. CASINO TEATRAS
210 East 86th Street Tel.: REgent 4-0257
BUtterfield 8-0561
Nuo birželio 26 d. iki liepos 2 d., 1953
PIRMĄ KARTĄ AMERIKOJE
"REISE IN DIE VERGANGENHEIT"
Su Olga Tschechowa — Ferdinand Marian — Margot Hielscher — Hilde Hildebrand — Rudolf Prack — Theodor Loos.
"DER KLEINSTADTPOET"
Su Paul Kemp — Wilfried Seyfer — Georg Alexander — Hilde Schneider — Hans Brausewetter.
NAUJAUSIA SAVAITĖS APŽVALGA

NAUJAI ATIDARYTA GĖLIŲ KRAUTUVĖ
REGINA FLORIST
P. RASIMAS, Sav.
Patyręs lietuvis gėlininkas yra pasiruošęs patarnauti visais atvejais ir visomis progomis
Vestuviniai bukietai, korsažai, gedulo vainikai ir kitoks patarnavimas. Gėlių sėklos ir t. t.
GĖLĖS PRISTATOMOS Į NAMUS IR SALES.
522 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
STagg 2-7909

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!
REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
X. STRUMSKIS, savininkas
322 Union Avenue,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089
Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE
Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje. *Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!*
E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MEN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246
(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).